

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OP
KATEDRA TYŁÓW LOTNICZYCH I OP

Prot. 616/27.09.2000

Matygorata

Dziennik

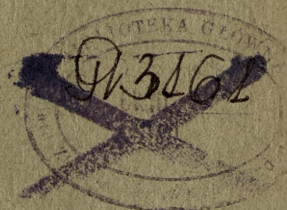
Dy-

24.10.2000

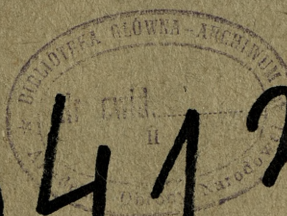
~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~
Egz. nr... 1

Ppik dr Wojciech DUDA

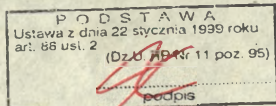
ZABEZPIECZENIE TECHNICZNE I TYŁOWE
W DOWODZENIU LOTNICTWEM SIŁ ZBROJNYCH
Część II - Związek taktyczny lotnictwa
/opracowanie teoretyczne/

53413

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OBRONY POWIETRZNEJ
KATEDRA TYŁÓW WOJSK LOTNICZYCH I OP

Prot. 616/24.09.2000

Matgorzata

Inwiecha

Dz -

24.10.2000

Egz. nr ... 1

ppłk dr Wojciech DUDA

ZABEZPIECZENIE TECHNICZNE I TYŁOWE W DOWODZENIU
LOTNICTWEM SIŁ ZBROJNYCH

Część II - Związek taktyczny lotnictwa

/Opracowanie teoretyczne/

SPIS TREŚCI

str.

Wstęp	
1. Zakres przedmiotowy zabezpieczenia technicznego i tyłowe- so w związku taktycznym lotnictwa	
1.1. Zabezpieczenie techniczno-specjalne	
1.2. Zabezpieczenie tyłowe	
2. Rola i miejsce kierowania procesem zabezpieczenia tech- nicznego i tyłowego w dowodzeniu związkami taktycznymi lotnictwa.	
2.1. Istota, treść, zasady, formy i metody kierowania	
2.2. System kierowania służbami technicznymi i tyłowymi ...	
3. Działalność dowództwa i sztabu związku taktycznego lot- nictwa w procesie kierowania służbami technicznymi i tyłowymi.	
4. Przedsięwzięcia kierowania służbami technicznymi i tyło- wymi związku taktycznego lotnictwa	
4.1. Podczas przygotowania do zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych	
4.1.1. Ogólne /wstępne/ przygotowanie	
4.1.2. Wypracowanie decyzji o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym	
4.1.3. Organizowanie zabezpieczenia technicznego i tyłowego.	
4.2. Podczas realizacji zabezpieczenia technicznego i tyło- wego	
4.3. Podczas podsumowania zabezpieczenia technicznego i tyłowego	
Zakończenie	
Bibliografia	

WSTĘP

Niniejsze opracowanie stanowiące część drugą studium teoretycznego "Zabezpieczenie techniczne i tyłowe w dowodzeniu lotnictwem sił Zbrojnych", traktuje o problemach sterowania /dowodzenia, zarządzania, kierowania/ w procesie zabezpieczenia działań bojowych związku taktycznego lotnictwa. Zagadnienia omówione w poszczególnych rozdziałach w szczególności dotyczą teoretycznych i praktycznych podstaw przedsięwzięć realizowanych przez zastępcę dowódcy d/s techniki i zaopatrzenia oraz bezpośrednio podległych mu oficerów w zamkniętym cyklu pracy pomiędzy kolejnymi zadaniami bojowymi.

Studium opracowano według systematyki jednolitej dla wszystkich części lecz w dobie dokonujących się zmian restrukturyzacyjnych wojska i lotnictwa, co jest bezpośrednim powodem zastosowania bardziej ogólnych i uniwersalnych stwierdzeń w odniesieniu do struktur organizacyjnych. Wychodząc na przeciw aktualnym ustaleniom doktrynalnym przyjęto konwencję nowelizacji dotychczasowych zasad pracy organów technicznych i tyłowych związku taktycznego dla potrzeb operacji obronnej na obszarze kraju. Niektóre z nich jakościowo nowe, są dyskusyjne i opracowane na podstawie wniosków z prowadzonych w Katedrze Tyłów Wojsk Lotniczych i OP prac naukowo-badawczych a w szczególności obronionych prac promocyjnych. W odniesieniu do całego systemu zabezpieczenia technicznego i tyłowego lotnictwa opracowanie jest aktualną wykładnią poglądów katedralnych.

Treść opracowania stanowią cztery rozdziały z których pierwszy i drugi są próbą omówienia teorii problemu, natomiast trzeci i czwarty jego strony organizacyjno-praktycznej. Staraniem autora i ogólnym celem niniejszego opracowania jest zebranie w jednym wydawnictwie dostępnej na danym etapie wiedzy taktycznej z zakresu zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych lotnictwa. Związek taktyczny traktowany jest

jako podsystem tj. element nadrzędnego systemu szczebla operacyjnego.

Forma, układ oraz treść dokumentów dowodzenia i kierowania służbami technicznymi tyłowymi związku taktycznego lotnictwa omówiona została w oddzielnym opracowaniu stanowiącym przykładowy i nieobowiązujący zbiór mogący być pomocnym w pracy oficerów wydziału TiZ.

1. ZAKRES PRZEDMIOTOWY ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO I TYŁOWEGO W ZWIĄZKU TAKTYCZNYM LOTNICTWA

Ogólną teorię i systematykę rodzajów zabezpieczenia działań bojowych lotnictwa omówiono w części pierwszej dotyczącej oddziału lotniczego. Wynika to z faktu, że oddział będący zasadniczą komórką organizacyjną lotnictwa jest jednocześnie podstawową jednostką gospodarczą. Oznacza to że poza pododdziałami bojowymi którymi są eskadry lotnicze, musi on posiadać specjalistyczne służby i pododdziały zabezpieczeń realizujące wszystkie przedsięwzięcia umożliwiające życie i prowadzenie walki a w tym przedsięwzięcia zabezpieczenia technicznego i tyłowego.

Nieco odmiennie problem ten wygląda na szczeblu związku taktycznego lotnictwa, gdzie zakres przedmiotowy zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych podyktowany jest głównie specyfiką struktury organizacyjnej służb technicznych i służb tyłowych /zwanych także służbami zaopatrzenia/ odmienną od wojsk lądowych. Służby te są zintegrowane w jednym specjalistycznym organie kierowania - wydziale podległym zastępcy dowódcy związku taktycznego do spraw techniki i zaopatrzenia Wydział techniki i zaopatrzenia - grupujący pojedynczych specjalistów wybranych dziedzin zajmuje się głównie stroną planistyczno-organizacyjną i ewidencyjno-sprawozdawczą, sprawując jednocześnie specjalistyczny nadzór nad działalnością odpowiednich służb i pododdziałów własnych w podległych oddziałach. Stan osobowy wydziału reprezentuje specjalności służb: kwatermistrzowskich, inżynieryjno-lotniczej, samochodowej, medycznej, lotniskowej i zaopatrzenia lotniczo-technicznego wskazując tym samym główne dziedziny działalności z zakresu zabezpieczenia technicznego i tyłowego, specyficzne i najważniejsze dla lotnictwa. Pozostałe i nie p reprezentowane osobo w wydziale rozpatrywane są w ograniczonym zakresie planowanie i organizowane na zasadach ogólnych lecz nie realizowane przez szczebel ZT lub pomijane /na tym szczeblu nie występujące/.

Wynika to z wielu czynników a m.in. wspomnianej specyfiki lotnictwa, rozwiązań systemowych w zaopatrywaniu tj. jego dwutorowości i niewielkiego stopnia urzutowania pionowego^{1/}, niewielkiej liczby organów wykonawczych^{2/}, itp. Przykładowo- zaopatrywanie oddziałów lotnictwa w sprzęt i środki materiałowe typu ogólnowojskowego odbywa się w układzie terytorialnym tj. bezpośrednio ze składnic okręgów wojskowych do użytkownika a w ewentualnych działaniach na froncie zewnętrznym /poza granicami kraju/ z organów zaopatrzenia frontu /FBMZ/. Stąd problematyka w pełnym zakresie i szczegółowo rozpatrywana na szczeblu ol przez służbę uzbrojenia i elektrotechniki, nie posiada odzwierciedlenia w strukturze wydziału TiZ ZT. Występujący tu specjaliści z tej dziedziny zajmują się uzbrojeniem lotniczym pełniąc niejako dodatkowo rolę organu kontrolnego. Jest to zatem przykład ograniczonego zakresu realizacji zabezpieczenia technicznego i tyłowego na szczeblu ZT. Innym tego przykładem może być sposób rozpatrywania problemów zabezpieczenia materiałowego które w ZT jest planowane i organizowane lecz nie realizowane ze względu na brak organów wykonawczych /organizacyjnej bazy materiałowej i transportu/. Tenże brak transportu jest najprostszym dowodem na to, iż zagadnienia zabezpieczenia transportowego nay tym szczeblu nie wymagają kompetencyjnego ujęcia i poprzez to nie podlegają szczegółowemu rozpatrywaniu.

1/ Dwuelementowy system zaopatrywania w lotnictwie ze względu na posiadanie bazy materiałowej BMZ /aktualnie na szczeblu ZTO tj. KL/ i bzaop w oddziale lotniczym bez ogniwa pośredniego na szczeblu ZT. - przyp.ant.

2/ Aktualnie ZT lotnictwa dysponuje dwoma organicznymi i specjalistycznymi pododdziałami wykonawczymi w postaci polowego warsztatu lotniczego /PWL/ i ruchometo warsztatu remontu samochodów /RWRM/ oraz może dysponować całością lub częścią przydzielanego mu przez szczebel nadrzędny medycznego batalionu wzmocnienia /mbu/ lub innych pododdziałów medycznych - przyp.aut.

Przytoczone przykłady są reprezentatywne dla omówienia zasad tworzenia zakresu przedmiotowego zabezpieczenia technicznego i tyłowego w ZT lotnictwa, aczkolwiek istnieją dziedziny w których trudno o jednoznaczność sklasyfikowania w kompetencyjnym zakresie odpowiedzialności. Jako problemy nie wchodzących w zakres kompetencji organów technicznych i tyłowych ZT, pomijanych w planowaniu i organizacji a tym bardziej w realizacji wymienić można zabezpieczenie techniczno-jądrowe, techniczno-rakietowe i metrologiczne /wszystkie z grupy techniczno-specjalnego jako jego elementy/^{1/}. Uzasadnienie nie powinno budzić wątpliwości w przypadku pierwszego z nich, ponieważ jako takie zabezpieczenie to może być realizowane w armiach państw dysponujących bronią jądrową^{2/}. Nie wystarczy zatem posiadanie środków przenoszenia broni jądrowej, by realizować zabezpieczenie techniczno-jądrowe. W takim ujęciu traci sens regulaminowa nazwa tej grupy rodzajów zabezpieczenia tj. zabezpieczenie techniczno-specjalne na korzyść używanej praktycznie i uzasadnionej - zabezpieczenie techniczne. Przemawiają za tym również dwa pozostałe z wymienionych rodzajów które bez wątpienia mogą być zaliczone do grupy zabezpieczenia technicznego. Wątpliwości budzi zasadność wyodrębniania w lotnictwie jako rodzaj zabezpieczenia techniczno-rakietowego. W odniesieniu do rodzaju wojsk w których środkiem walki jest rakietą jako rodzaj zabezpieczenia jest bezdyskusyjny, natomiast dyskusyjny w lotnictwie gdzie tym środkiem jest samolot /rakietą jednym z rodzajów uzbrojenia/. Klasyfikowanie prostych przecież przedsięwzięć i podnoszenie ich rangi do roli rodzaju zabezpieczenia wydaje się niecelowym z uwagi na to, że mogą być one zaliczone do zabezpieczenia technicznego sprzętu uzbrojenia i elektroniki.

-
- 1/ Regulamin walki wojsk lądowych ze względu na brak precyzji sformułowań dopuszcza dwojaką interpretację systematyki rodzajów zabezpieczenia działań bojowych. Interpretacja pierwsza - istnieją trzy rodzaje zabezpieczenia składające się z poszczególnych elementów. Interpretacja druga - istnieją trzy grupy rodzajów zabezpieczenia obejmujące poszczególne ich rodzaje - przyp. aut.
 - 2/ Państwa-dysponenci broni jądrowej wszystkie przedsięwzięcia związane z użyciem broni jądrowej począwszy od przechowywania, poprzez dostarczenie do środków przenoszenia i przygotowania do startu /rakiet i samol./ realizują własnymi siłami - przyp. aut.

Z uwagi na to, iż przedstawiona w części pierwszej systematyka rodzajów zabezpieczenia jest obowiązująca mimo poczynionych uwag merytorycznych nie podlega zmianie w niniejszym opracowaniu. Zakres przedmiotowy zabezpieczenia technicznego i tyłowego w związku taktycznym lotnictwa według podziału na przedsięwzięcia w pełni realizowane, realizowane w ograniczonym zakresie bądź na tym szczeblu nie występujące ilustruje rys.1.

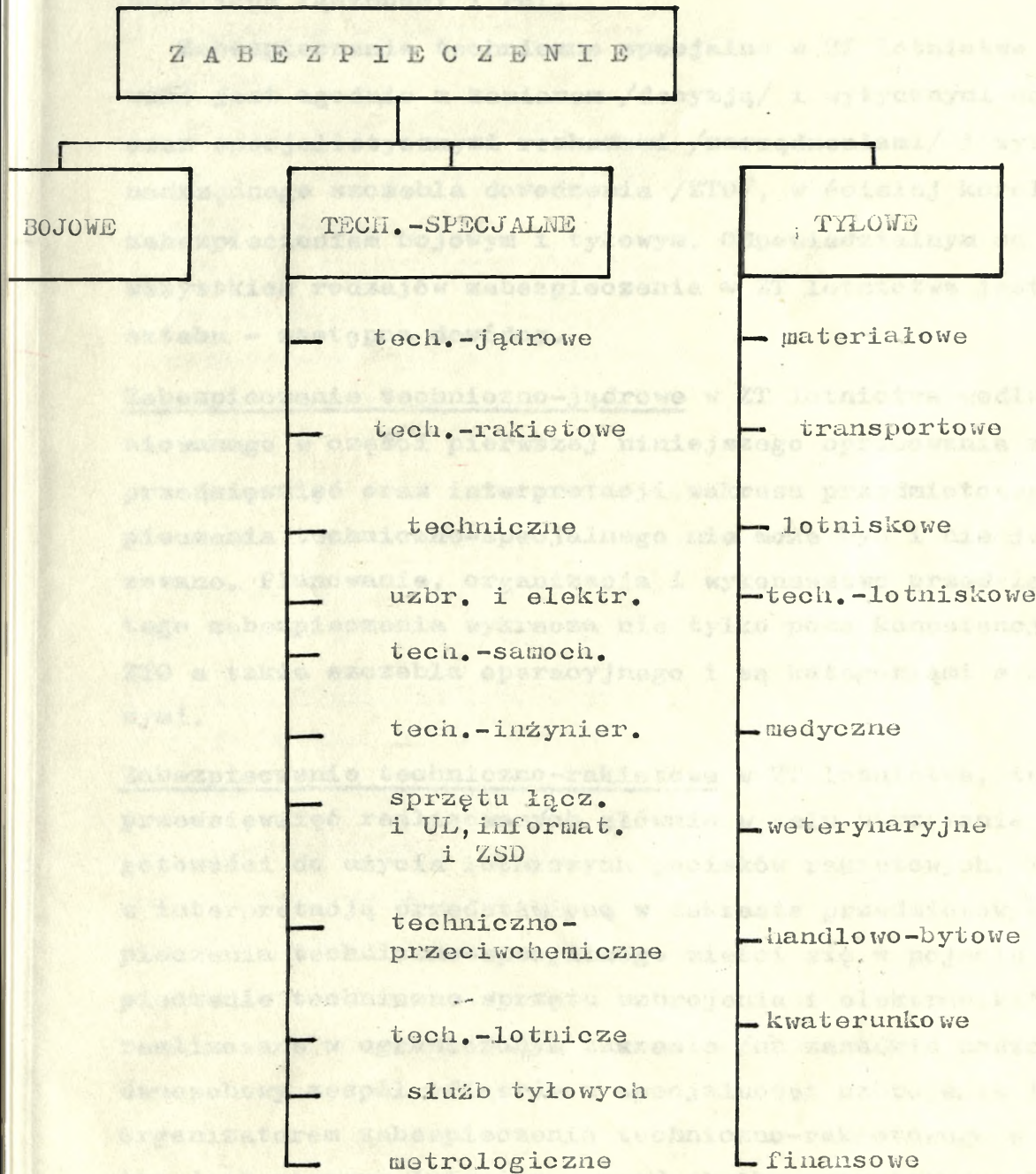
1.1. ZABEZPIECZENIE TECHNICZNO-SPECJALNE ze względu na omówiony zakres przedmiotowy w związku taktycznym lotnictwa polega głównie na realizacji przedsięwzięć w celu utrzymania ciągłej gotowości do użycia uzbrojenia, szeroko rozumianego sprzętu technicznego /samolotów, pojazdów mechanicznych, agregatów i specjalistycznych urządzeń/ a także technicznych środków materiałowych, ewakuacji i sprawnego odtwarzania ich gotowości technicznej w przypadku uszkodzenia oraz zapewnienia szybkiego powrotu do użytkowników.

Zabezpieczenie techniczno-specjalne w związku taktycznym lotnictwa obejmuje specjalistyczną problematykę służb technicznych i pododdziałów, zarówno własnych jak i podległych oddziałów lotniczych tworząc podsystem w systemie zabezpieczenia technicznego nadrzędnego szczebla /jego element składowy/.

Głównym organizatorem zabezpieczenia technicznego - specjalnego w ZT lotnictwa jest szef wydziału techniki i zaopatrzenia - zastępca dowódcy. Ze względu na sposób służbowego podporządkowania kompetencjom jego nie podlega specjalistyczny sprzęt łączności i RUL oraz chemiczny. Organizatorami zabezpieczenia technicznego tego sprzętu są szefowie odpowiednich komórek organizacyjnych podległych szefowi sztabu tj. szef wydziału łączności i RUL oraz szef zabezpieczenia chemicznego.

AKTUALNA KLASYFIKACJA I NAZEWNICTWO ZABEZPIECZENIA
TECHNICZNO-SPECJALNEGO I ZABEZPIECZENIA TYŁOWEGO
ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO LOTNICTWA^{1/}.

Rys.1.

^{1/} Opracowano na podstawie Regulaminu walki ... op.cit.,
rozdziały 11-13, str.371-436.

Przedsięwzięcia zabezpieczenia technicznego - specjalnego w ZT lotnictwa wykonują organiczne pododdziały techniczne tego szczebla tj. PWL i RWRS oraz pododdziały techniczne podległych oddziałów lotniczych. W odniesieniu do sprzętu technicznego będącego w wyposażeniu sztabu ZT przedsięwzięcia te wykonywane są przez pododdziały podległe zastępcy d/s technicznych dowódcy batalionu łączności i ruł.

Zabezpieczenie techniczne specjalne w ZT lotnictwa realizowane jest zgodnie z zamiarem /decyzją/ i wytycznymi dowódcy oraz specjalistycznymi rozkazami /zarządzeniami/ i wytycznymi nadrzędnego szczebla dowodzenia /ZTO/, w ścisłej korelacji z zabezpieczeniem bojowym i tyłowym. Odpowiedzialnym za koordynację wszystkich rodzajów zabezpieczenia w ZT lotnictwa jest szef sztabu - zastępca dowódcy.

Zabezpieczenie techniczno-jądrowe w ZT lotnictwa według zdefiniowanego w części pierwszej niniejszego opracowania zakresu przedsięwzięć oraz interpretacji zakresu przedmiotowego zabezpieczenia techniczno-specjalnego nie może być i nie jest realizowane. Planowanie, organizacja i wykonawstwo przedsięwzięć tego zabezpieczenia wykracza nie tylko poza kompetencje ZT, ZTO a także szczebla operacyjnego i są kategoriami strategicznymi.

Zabezpieczenie techniczno-rakietowe w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych głównie w celu utrzymania w ciągłej gotowości do użycia lotniczych pocisków rakietowych. Zgodnie z interpretacją przedstawioną w zakresie przedmiotowym zabezpieczenia techniczno-specjalnego mieści się w pojęciu "zabezpieczenie techniczne sprzętu uzbrojenia i elektroniki" i jest realizowane w ograniczonym zakresie /na zasadzie nadzoru/ przez dwuosobowy zespół oficerów o specjalności uzbrojenia lotnicze. Organizatorem zabezpieczenia techniczno-rakietowego w ZT lotnictwa jest starszy inżynier - szef służby inżynieryjno-lotniczej a wykonawcami specjalistyczne pododdziały podległych oddziałów lotniczych - sekcje przechowywania i elaboracji rakiet /SPTER/ zwane także stanowiskami technicznymi

Wsparcie

Zabezpieczenie techniczne w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych głównie przez służby i pododdziały techniczne zarówno organiczne jak i podległych oddziałów lotniczych o specjalnościach: uzbrojenia i elektroniki; samochodowy; inżynierskiej i saperkiej; chemicznej; łączności ubezpieczenia lotów, informatyczna i zautomatyzowanych systemów dowodzenia; lotniczych; służb tyłowych.

Obejmuje ono we wszystkich specjalnościach następujące przedsięwzięcia:

- obsługiwanie techniczne;
- bezpośrednio przygotowanie do użycia;
- użytkowanie;
- kontrolę eksploatacji /użytkowania i obsługiwanie/ oraz stanu technicznego;
- rozpoznanie techniczne uszkodzeń /rodzaj i zakres uszkodzeń/;
- ewakuację techniczną;
- remont;
- zapewnienie szybkiego powrotu do użytkownika.

Głównymi organizatorami zabezpieczenia technicznego w ZT lotnictwa są szef wydziału TiZ - zastępca dowódcy oraz szef sztabu, odpowiednio do swoich kompetencji.

Zabezpieczenie techniczne sprzętu uzbrojenia i elektroniki

w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu utrzymania w ciągłej gotowości do użycia uzbrojenia lotniczego i ogólnowojskowego, lotniczych i ogólnowojskowych środków rażenia oraz części zamiennych /zestawów remontowych/ znajdujących się w wyposażeniu oddziałów i poddziałów a także drobnego sprzętu elektronicznego / maszyn biurowych, kalkulat./, zapewnienia wysokiej skuteczności i niezawodności ich działania, szybkiego odtwarzania sprawności technicznej w przypadku uszkodzenia i ponownego przekazania użytkownikom.

Organizatorem zabezpieczenia technicznego sprzętu uzbrojenia i elektroniki w ZT lotnictwa jest starszy inżynier uzbrojenia.

Specjalistyczne przedsięwzięcia zabezpieczenia technicznego sprzętu uzbrojenia i elektroniki wykonują oddziały lotnicze własnymi siłami i środkami oraz polowy warsztat lotniczy ZT /PWL/ - w zakresie uzbrojenia lotniczego.

Zabezpieczenie techniczno-samochodowe w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu utrzymania w ciągłej gotowości do użycia pojazdów mechanicznych i sprzętu samochodowego a także części zamiennych /zestawów remontowych/ znajdujących się w wyposażeniu oddziałów i pododdziałów, zapewnienia wysokiej skuteczności i niezawodności działania oraz szybkiego odtwarzania sprawności technicznej w przypadku uszkodzeń lub awarii i ponownego przekazania użytkownikom.

Organizatorem zabezpieczenia techniczno-samochodowego w ZT lotnictwa jest szef służby samochodowej, a specjalistyczne przedsięwzięcia wykonują:

- warsztaty samochodowe ZT /RWRS i b1/;
- warsztaty samochodowe ol /prpk/ i wykwalifikowany personel pododdziałowych punktów - obsługi technicznej.

Zabezpieczenie techniczno-inżynieryjne w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu utrzymania w ciągłej gotowości do użycia sprzętu inżynieryjnego i saperskiego oraz części zamiennych /zestawów remontowych/ znajdujących się w wyposażeniu oddziałów i pododdziałów, zapewnienia wysokiej skuteczności i niezawodności działania oraz szybkiego odtwarzania sprawności technicznej w przypadku uszkodzenia i powrotu do użytkownika.

Organizatorem zabezpieczenia techniczno-inżynierskiego w ZT lotnictwa jest starszy inspektor lotniskowy a specjalistyczne przedsięwzięcia wykonują pododdziały obsługi lotnisk ol /kol/.
Zabezpieczenie techniczno-chemiczne w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu utrzymania w ciągłej gotowości do użycia sprzętu chemicznego, części zamiennych /zestawów remontowych/ i środków ochrony przeciwochemicznej będących w wyposażeniu oddziałów i pododdziałów, zapewnienia wysokiej skuteczności i niezawodności działania oraz zapewnienia szybkiego odtwarzania sprawności technicznej i powrotu do użytkowników.

Organizatorem zabezpieczenia techniczno-chemicznego w ZT lotnictwa jest szef zabezpieczenia chemicznego podległy szefowi sztabu a specjalistyczne przedsięwzięcia wykonują pododdziały chemiczne /plutony/ ol i bl ZT.

Zabezpieczenie techniczne sprzętu łączności i UL, informatycznego i ZSD w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu utrzymania w ciągłej gotowości do użycia tego sprzętu i części zamiennych /zestawów remontowych/ znajdujących się w wyposażeniu oddziałów i pododdziałów, zapewnienia wysokiej skuteczności i niezawodności działania oraz zapewnienia szybkiego odtwarzania sprawności technicznej i powrotu do użytkowników.

Głównym organizatorem zabezpieczenia technicznego sprzętu łączności i UL, informatycznego i ZSD jest szef sztabu ZT a w zakresie sprzętu łączności i UL szef stosownego wydziału. Specjalistyczne przedsięwzięcia tego zabezpieczenia wykonują

- pododdział łączności ZT /bl/;
- pododdziały łączności ol /również bl i ul/.

Zabezpieczenie techniczno-lotnicze w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu utrzymania w ciągłej gotowości do użycia samolotów, specjalistycznego sprzętu lotniczego i części zamiennych /zestawów remontowych/ znajdujących się w wyposażeniu oddziałów i pododdziałów, zapewnienia wysokiej

skuteczności i niezawodności działania oraz zapewnienia szybkiego odtwarzania sprawności technicznej i powrotu do użytkownik^{ów}. Organizatorem zabezpieczenia techniczno-lotniczego w ZT lotnictwa jest szef służby inżynieryjno-lotniczej - starszy inżynier ZT. Specjalistyczne przedsięwzięcia zabezpieczenia techniczno-lotniczego wykonują:

- warsztat lotniczy ZT /PWL/;
- pododdziały i warsztaty służby inżynieryjno-lotniczej ol /et i PWL/.

Zabezpieczenie techniczne służb tyłowych w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu utrzymania w ciągłej gotowości do użycia specjalistycznego sprzętu technicznego służb kwatermistrzowskich będącego w wyposażeniu oddziałów i pododdziałów a także części zamiennych, zapewniania wysokiej skuteczności i niezawodności działania oraz zapewnienia szybkiego odtwarzania sprawności technicznej i powrotu do użytkownik^{ów}.

Organizatorem zabezpieczenia technicznego służb tyłowych w Z lotnictwa jest kwatermistrz ZT. Specjalistyczne przedsięwzięcia tego zabezpieczenia wykonują głównie warsztaty ol /prpk i służby mps w magazynach - składach/.

Zabezpieczenie metrologiczne w ZT, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu zapewnienia wymaganej dokładności pomiarów oraz wiarygodności kontroli charakterystyk technicznych ogółu sprzętu technicznego. Obejmuje ono:

- dokonywanie sprawdzeń, regulacji i remontów urządzeń pomiarowych;
- eksploatację urządzeń pomiarowych.

Zabezpieczenie metrologiczne organizowane jest na szczeblu operacyjno-taktycznym lotnictwa i bezpośrednio w ol przez szefów stosownych służb /dysponujących AKP/. Aktualnie trwa proces wprowadzania specjalistów - metrologów jako etatowych pracowników szczebla taktycznego /zarówno w ol jak i ZT/.

1.2. ZABEZPIECZENIE TYŁOWE

Zabezpieczenie tyłowe w ZT lotnictwa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu utrzymanie w ciągłej gotowości do użycia obiektów, środków materiałowych i stanu osobowego oraz zwierząt, zapewnienia ich wysokiej skuteczności i niezawodności oraz szybkiego odtwarzania sprawności lub ubytków ^{1/}.

Zabezpieczenie tyłowe w ZT lotnictwa obejmuje specjalistyczną problematykę służb i pododdziałów tyłowych, klasyfikowaną w następujące elementy składowe:

- zabezpieczenie materiałowe;
- zabezpieczenie transportowe;
- zabezpieczenie lotniskowe;
- zabezpieczenie techniczno-lotniskowe;
- zabezpieczenie medyczne;
- zabezpieczenie weterynaryjne;
- zabezpieczenie handlowo-bytowe;
- zabezpieczenie kwaterunkowe;
- zabezpieczenie finansowe.

Głównym organizatorem zabezpieczenia tyłowego w ZT lotnictwa jest szef wydziału techniki i zaopatrzenia - zastępca dowódcy.

Przedsięwzięcia zabezpieczenia tyłowego w ZT lotnictwa - wykonują służby i pododdziały kwatermistrzowskie, medyczne, lotniskowe i transportowe głównie ol oraz przydzielone przez szczebel nadrzędny /ZTO lub ZO/ na zasadzie operacyjnego podporządkowania.

Zabezpieczenie tyłowe w ZT lotnictwa realizowane jest zgodnie z zamiarem /decyzją/ i wytycznymi dowódcy oraz specjalistycznymi rozkazami /zarządzeniami/ i wytycznymi przełożonych wspomnianego szczebla nadrzędnego /ZTO lub ZO/ lecz także kompetentnych organów OW lub T. Zabezpieczenie tyłowe realizowane jest w ścisłej korelacji z zabezpieczeniem bojowym, technicznym za co odpowiedzialnym jest szef sztabu ZT - zastępca dowódcy.

1/ pod pojęciem ubytki rozumie się zużycie i to zarówno normalne /eksploatacyjne/ jak również w wyniku dział.boj. /straty - przyp.aut.

Zabezpieczenie materiałowe w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu pełnego i terminowego zaspokojenia wszelkich potrzeb materiałowych oddziałów i pododdziałów, niezbędnych podczas przygotowania i prowadzenia działań bojowych.

Zabezpieczenie materiałowe w ZT lotnictwa obejmuje następujące przedsięwzięcia /grupy przedsięwzięć/:

- planowanie potrzeb materiałowych;
- załadunek, przewóz oraz wyładunek środków materiałowych;
- gromadzenie i utrzymywanie zapasów materiałowych;
- ewidencję przychodu i rozchodu /zużycia i strat/ środków materiałowych.

Głównym organizatorem zabezpieczenia materiałowego w ZT lotnictwa jest szef wydziału Tiz - zastępca dowódcy.

Przedsięwzięcia zabezpieczenia materiałowego w ZT lotnictwa wykonują:

- służby techniczne i tyłowe batalionu łączności ZT /pełniącego rolę oddziału gospodarczego dla sztabu i pododdziałów tego szczebla/;
- służby techniczne i tyłowe podległych ol /w stosunku do własnych pododdziałów/.

Zabezpieczenie materiałowe dla /ZT lotnictwa organizowane i realizowane jest przez szczeble nadrzędny^{1/} i stosownie do kompetencji przez:

- ZTO /KL/ - w zakresie specjalistycznych środków materiałowych lotnictwa;
- OW lub F - w zakresie ogólnowojskowych środków materiałowych.

Zabezpieczenie transportowe w ZT lotnictwa to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu sprawnego przewozu sił i środków oddziałów i pododdziałów ZT.

1/ ZT lotnictwa nie posiada organicznej bazy materiałowej za wyjątkiem zapasów normatywnych, utrzymywanych w podległych ol.

Zabezpieczenie transportowe w ZT lotnictwa obejmuje następujące przedsięwzięcia /grupy przedsięwzięć/:

- planowania i uzgadniania sposobu wykorzystania szlaków komunikacyjnych /głównie dróg kołowych, żelaznych, wodnych oraz rurociągów/;
- rozdział i wykorzystanie własnych oraz przydzielonych środków transportowych i przeładunkowych.

Organizatorem zabezpieczenia transportowego w ZT lotnictwa jest szef wydziału TiZ ZT - zastępca dowódcy w ścisłej współpracy z szefem sztabu ZT.

Przedsięwzięcia zabezpieczenia transportowego w ZT lotnictwa wykonują:

- wszystkie oddziały i pododdziały we własnym zakresie organizacyjnym i przydzielonym transportem;
- pododdziały przydzielone ZT i operacyjnie podporządkowane przez szczebel nadrzędny /wzmocnienia/ we własnym zakresie oraz na rzecz zabezpieczanych oddziałów lub pododdziałów.

Zabezpieczenie lotniskowe w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć głównie inżynierskich, realizowanych w celu utrzymania ciągłej gotowości do użycia nawierzchni obiektów i urządzeń lotniskowych przeznaczonych do zabezpieczenia bezpiecznego startu, lądowania i kołowania statków powietrznych.

Zabezpieczenie lotniskowe w ZT lotnictwa obejmuje:

- zabiegi konserwacyjno-pielęgnacyjne nawierzchni obiektów i urządzeń lotniskowych;
- remont /odbudowę/ i ewentualną rozbudowę nawierzchni, obiektów i urządzeń lotniskowych;
- adaptację dróg kołowych do potrzeb lotniskowych.

Organizatorem zabezpieczenia lotniskowego w ZT lotnictwa jest starszy inspektor lotniskowy podległy szefowi wydziału TiZ - zastępcy dowódcy.

Przedsięwzięcia zabezpieczenia lotniskowego w ZT lotnictwa wykonują:

- organiczne specjalistyczne pododdziały lotniskowe podległych ol;
- przydzielone i operacyjnie podporządkowane specjalistyczne pododdziały lotniskowe szczebla nadrzędnego.

Zabezpieczenie techniczno-lotniskowe w ZT lotnictwa, to zespół ściśle skoordynowanych przedsięwzięć realizowanych w celu bezpośredniego przygotowania statków powietrznych do wykonywania zadań bojowych.

Zabezpieczenie techniczno-lotniskowe zwane dotychczas materiałowotechnicznym zabezpieczeniem lotów /mtz/ obejmuje:

- wydzielanie sił i środków do bezpośredniego zabezpieczenia startów i lądowania statków powietrznych oraz pracy personelu latającego i technicznego;
- kontrolę i ciągle utrzymywanie gotowości eksploatacyjnej lotnisk w czasie wykonywania lotów;
- odtwarzanie gotowości bojowej załóg i statków powietrznych po kolejnych wylotach;
- ewakuację statków powietrznych które uległy awarii na lotnisku i w bezpośrednio przyległym do niego rejonie.

Organizatorem zabezpieczenia techniczno-lotniskowego w ZT lotnictwa jest szef służby inżynieryjno-lotniczej - starszy inżynier ZT, poprzez swych odpowiedników w ol i eskadrze lotniczej ZT.

Przedsięwzięcia zabezpieczenia techniczno-lotniskowego w ZT wykonują:

- wydzielone siły i środki WIL i pododdziałów zabezpieczenia ol
- wydzielone siły i środki eskadry lotniczej ZT.

Zabezpieczenie medyczne w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu utrzymywania wysokiego stanu zdrowotnego żołnierzy, a tym sprawnego udzielania kwalifikowanej pomocy porażonym i chorym oraz zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych i przeciwepidemicznych rejonów zakwaterowania.

Zabezpieczenie medyczne w ZT lotnictwa obejmuje następujące przedsięwzięcia /grupy przedsięwzięć/:

- leczniczo-ewakuacyjne;
- sanitarno-higieniczne i przeciwepidemiczne;

Organizatorem zabezpieczenia medycznego w ZT lotnictwa jest szef służby zdrowia - starszy lekarz ZT, podległy szefowi wydziału TiZ - zastępcy dowódcy.

Przedsięwzięcia zabezpieczenia medycznego w ZT lotnictwa wykonują:

- organiczne pododdziały medyczne ol;
- pododdziały medycznego wzmocnienia ZT przydzielone na zasadzie operacyjnego podporządkowania przez szczebel nadrzędny;
- placówki społecznej służby zdrowia, na zasadzie przydzielonego limitu;
- nieetatowe siły medyczne wszystkich pododdziałów /w podstawowym zakresie/.

Zabezpieczenie weterynaryjne w ZT lotnictwa, to analogiczny pod względem celu i zakresu zespół przedsięwzięć lecz w odniesieniu do zwierząt.

Organizatorem zabezpieczenia weterynaryjnego w ZT lotnictwa jest szef służby zdrowia - starszy lekarz ZT. Przedsięwzięcia zabezpieczenia weterynaryjnego w ZT lotnictwa realizowane są siłami i środkami szczebla nadrzędnego /ZTO/.

Zabezpieczenie handlowo-bytowe w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć zwanych usługami lub świadczeniami w celu zapewnienia stanom osobowym organizacyjnych i podległych oddziałów i pododdziałów niezbędnych warunków życiowych.

Zabezpieczenie handlowo - bytowe w ZT lotnictwa obejmuje przedsięwzięcia /grupy przedsięwzięć/ związane z:

- żywieniem stanów osobowych;
- utrzymaniem higieny osobistej;
- organizację wypoczynku;
- handlem wojskowym;
- grzebaniem poległych i zmarłych.

Organizatorem zabezpieczenia handlowo-bytowego w ZT jest kwatermistrz, Przedsięwzięcia zabezpieczenia handlowo-bytowego w ZT lotnictwa wykonują służby kwatermistrzowskie oddziałów gospodarczych /batalionu łączności ZT i batalionów zaopatrzenia ol/.

Zabezpieczenie kwaterunkowe w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu zapewnienia oddziałom i pododdziałom odpowiednich pomieszczeń koszarowych, mieszkalnych, technicznych magazynowych, gospodarczych, itp./ wyposażonych w sprzęt kwaterunkowy i przeciwpożarowy oraz zapewnienia ich utrzymania w ciągłej gotowości eksploatacyjnej.

Organizatorem zabezpieczenia kwaterunkowego w ZT lotnictwa jest kwatermistrz.

Przedsięwzięcia zabezpieczenia kwaterunkowego w ZT lotnictwa wykonują:

- w rejonach stałej dyslokacji oddziałów i pododdziałów - specjalistyczne organa kwaterunkowo-budowlane OW /WRZKB, WAK, GAM/;
- W czasie przemieszczenia i na obiektach czasowej dyslokacji - służby kwatermistrzowskie oddziałów gospodarczych ZT;
- wszyscy użytkownicy pomieszczeń /w zakresie podstawowym/.

Zabezpieczenie finansowe w ZT lotnictwa, to zespół przedsięwzięć realizowanych w celu zapewnienia jego oddziałom gospodarczym niezbędnych środków finansowych.

Zabezpieczenie finansowe w ZT lotnictwa obejmuje następujące przedsięwzięcia:

- planowanie finansowe i finansowanie;
- zapotrzebowywanie, pobieranie i przechowywanie środków finansowych;
- rozchodowywanie środków finansowych i kontrolę wykorzystania;
- ewidencję i sprawozdawczość finansową.

Organizatorami zabezpieczenia finansowego w ZT lotnictwa są szefowie służby finansowej oddziałów gospodarczych, podlegli ich dowódcom. Nadzór ogólny nad zabezpieczeniem finansowym w podległych oddziałach i pododdziałach ZT sprawuje szef wydziału TiZ - zastępca dowódcy.

Przedsięwzięcia zabezpieczenia finansowego w ZT lotnictwa wykonują wyspecjalizowane sekcje finansowe oddziałów gospodarczych.

2. ROLA I MIEJSCE KIEROWANIA PROCESEM ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO I TYŁOWEGO W DOWODZENIU ZWIĄZKIEM TAKTYCZNYM LOTNICTWA

2.1. Istota, treść, zasady, formy i metody kierowania

Jak w części pierwszej dotyczącej oddziału lotniczego, w niniejszym opracowaniu przyjęto termin "kierowanie procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego" związku taktycznego lotnictwa jako adekwatny do roli, miejsca i funkcji specjalistycznych organów technicznych i tyłowych w systemie dowodzenia tego szczebla. Wychodząc z założenia, że dowodzenie jest szczególną formą /rodzajem/ kierowania^{1/}, dotyczącą sił zbrojnych, łączoną nierozdzielnie z jednoosobowym pełnieniem określonej funkcji i dla niej zastrzeżoną określonym przywilejem, rolę, miejsce a nade wszystko pełnioną funkcję przez pozostałych decydentów określić można jako kierowanie.

Celem kierowania wojskowego jest utrzymywanie podległych wojsk w wysokiej gotowości do działań bojowych i wykonywania związanych z tym zadań, poprzez zapewnienie wysokiego poziomu wyszkolenia stanu osobowego, utrzymania wysokiego stopnia sprawności technicznej uzbrojenia i wyposażenia, odpowiedniego ukończenia oraz wszechstronnego zabezpieczenia działań bojowych.

Kierowanie wojskowe dzieli się na dowodzenie i zarządzanie, przy czym dowodzą dowódcy a zarządzają szefowie i kierownicy.

Dowodzenie jest zatem podstawową /zasadniczą/ formą kierowania wojskami a jego istota polega na podejmowaniu skutecznych decyzji, terminowym stawianiu zadań i konsekwentnym wprowadzaniu ich w życie.

Zarządzanie jest pomocniczą formą kierowania wojskami stanowiąc jego przedłużenie i uszczegółowienie. Jest to specyficzna forma władzy organizacyjnej, uprawniająca osoby funkcyjne do kształtowania niektórych elementów decyzji dowódcy lub jej fragmentów zgodnie z określonymi kompetencjami.

1/ Antoni Aponowicz - "Dowodzenie". Wyd. MON. Warszawa 1961 r - op.nt.str.3.

Kierowanie wojskowe spełnia się poprzez rozkazywanie i zarządzanie jako formy stawiania zadań podwładnym, przy czym zasadniczą formą dowodzenia jest rozkazywanie a kierowania - zarządzanie. Oznacza to, że dowódca ma prawo /stosownie do potrzeb/ wydawać zarówno rozkazy jak i zarządzenia natomiast pozostałe osoby funkcyjne - zarządzenia.

W kierowaniu procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa jak na każdym szczeblu organizacyjnym mamy doczynienia z obydwoma formami tj. dowodzeniem i kierowaniem. Wynika to z układu organizacyjno-funkcjonalnego, w którym, stosownie do potrzeb zadania w formie rozkazów i zarządzeń stawia się dowódcom lub szefom /kierownikom/.

Dowodzenie i kierowanie procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa odbywa się na podstawie ustalonych i obowiązujących ogólnych zasad do których zaliczamy: celowość, przewidywanie, jednoosobowość, operatywność, ciągłość i trwałość, skrytość ekonomiczność, stanowczość oraz elastyczność.

Celowość w dowodzeniu tyłami i kierowaniu procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa polega na określeniu istoty działania wykonawców zgodnie z zamiarem /decyzją/ dowódcy, z uwzględnieniem ich możliwości i warunków konkretnej sytuacji bojowej. Istotą działania jest cel określany w koncepcji wykorzystania bojowego w zadaniach pododdziałów technicznych i tyłowych oraz ukierunkowujący ich główny wysiłek w czasie i miejscu.

Przewidywanie w dowodzeniu tyłami i kierowaniu procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa, polega na określeniu w podejmowanych decyzjach możliwości, zmian w charakterze i przebiegu tego procesu oraz wynikających z tego konsekwencji dla działalności dowództwa i sztabu. Oznacza to, że specjalistyczne pododdziały i służby tworzące podsystem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT muszą być przygotowane na zakłócenia w swej działalności a organa dowodzenia i kierowania oprócz zasadniczego wariantu działania odzwierciedlonego w stosownym planie mieć również warianty zapasowe.

Jednoosobowość w dowodzeniu tyłami i kierowaniu procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa polega na osobistym podejmowaniu decyzji i w tym zakresie przez dowódcę oraz osobistą odpowiedzialnością poszczególnych osób funkcyjnych, za pełne i terminowe jej wdrażanie stosownie do swoich kompetencji. Oznacza to, że w każdej specjalności technicznej i tyłowej istnieje jeden kierownik /szef służby, starszy specjalista/ odpowiedzialny za praktyczną realizację decyzji dowódcy.

Operatywność w dowodzeniu tyłami i kierowaniu procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa polega na natychmiastowym reagowaniu na powstające w tym procesie zakłócenia, eliminowanie ich drogą rozwiązań pomocniczych w celu wykonania otrzymanego zadania. Osiąga się ją poprzez zapewnienie sprawnie działającego systemu obiegu informacji, tj. meldunków, sprawozdań do przełożonych oraz rozkazów i zarządzeń do podwładnych w takim czasie, który gwarantuje odpowiednie przygotowanie się wykonawców i realizację przez nich decyzji dowódcy. Operatywność ściśle wiąże się z elastycznością i stanowczością.

Stanowczość w dowodzeniu tyłami i kierowaniu procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa polega na uporczywym i bezwzględnym wprowadzaniu w czyn powziętej decyzji, wyrażonej w zatwierdzonym przez dowódcę dokumencie - "Planie zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT".

Elastyczność w dowodzeniu tyłami i kierowaniu procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa polega na umiejętnym korygowaniu uprzednio podjętej lub w razie konieczności sprawnego podjęcia nowej decyzji pod wpływem zmieniającej się sytuacji operacyjno-taktycznej. Osiąga się ją poprzez wprowadzenie do decyzji i planu działania takich zmian, które zapewnią wykonanie zadania bojowego.

Ciągłość w dowodzeniu tyłami i kierowaniu procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa polega na zapewnieniu dowódcy i szefom /kierownikom/ możliwości nieprzerwanego wpływania

na działalność specjalistycznych pododdziałów własnych i przydzielonych oraz w podległych oddziałach lotniczych, w każdych warunkach i sytuacji. Osiąga się ją poprzez właściwą organizację pracy i urzutowanie stanowisk /punktów/ dowodzenia, wyposażenie ich w odpowiednie środki łączności, a także stworzenie możliwości sprawnego odtwarzania naruszonego systemu dowodzenia i kierowania tyłami ZT.

Skrytość w dowodzeniu tyłami i kierowaniu procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa polega na zachowaniu w tajemnicy treści przekazywanych informacji /rozkazów, zarządzeń, poleceń, terminów realizacji przedsięwzięć itp/ a także danych dotyczących rozmieszczenia, stanu wyposażenia oraz sposobu funkcjonowania poszczególnych ogniw i całego podsystemu ZT.

Ekonomiczność w dowodzeniu tyłami i kierowaniu procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa polega na stosowaniu takich sposobów działania specjalistycznych pododdziałów technicznych i tyłowych, które zapewnią wykonanie zadania bojowego kosztem najmniejszego wysiłku oraz przy minimalnym nakładzie sił i środków.

Wszystkie wymienione zasady winny być przestrzegane w każdych warunkach i przy wykonywaniu każdego zadania. Są one spójne a stosowanie ich zapewnia osiągnięcie celu działania.

Powszechnie znane i stosowane są dwie formy dowodzenia i kierowania tj. scentralizowane i zdecentralizowane.

Scentralizowane dowodzenie tyłami i kierowanie procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego w ZT lotnictwa polega na skupieniu w rękach dowódców uprawnień do podejmowania wszystkich decyzji w zakresie działalności pododdziałów technicznych i tyłowych a przez ich specjalistycznych przełożonych tego szczebla /szefów służb i starszych specjalistów/ do stawiania zadań, wskazywania sposobów wykonania oraz oddziaływania na przebieg realizacji. Samodzielność i inicjatywa podwładnych sprowadza się tu do jak najlepszego wykonania tych zadań, zgodnie z decyzją dowódcy wyrażoną w stosownym planie zabezpieczenia działań.

Scentralizowane dowodzenie i kierowanie można inaczej określić jako bezwzględne działanie wykonawców na rzecz wdrożenia powziętej przez dowódcę ZT decyzji ukierunkowane zarządzeniami i wytycznymi specjalistycznych przełożonych oraz konieczność każdorazowego uzyskania akceptacji dla działań stanowiących od niej odstępstwo.

Zdecentralizowane dowodzenie tyłami i kierowanie procesami zabezpieczenia technicznego i tyłowego w ZT lotnictwa polega na tym, że dowódca i wydział TiZ stanowiąc centralny ośrodek dyspozycyjny precyzują jedynie cele, ogólne zadania dla wykonawców oraz terminy ich realizacji. Szczegółowe zadania na podstawie własnych decyzji wykonawcy określają sami, ponosząc pełną odpowiedzialność za uzyskane rezultaty. Oznacza to częściowe przekazanie kompetencji wykonawcom oraz zapewnienie określonej samodzielności taktycznej.

Podstawową formą dowodzenia tyłami i kierowania procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego w ZT lotnictwa jest dowodzenie i kierowanie zcentralizowane, umożliwiające efektywne i ekonomiczne wykorzystanie sił i środków, a także przenoszenie skupienie wysiłku realizacji zadań na najważniejszych kierunkach, a zatem wpływać na przebieg i rezultaty działania.

Dowodzenie i kierowanie tyłami ZT bez względu na stosowaną formę może być realizowane trzema metodami a mianowicie poprzez osobisty kontakt, przy wykorzystaniu technicznych środków łączności lub poprzez wyznaczonych oficerów.

Osobisty kontakt z podwładnymi wyraża się ustnym przekazywaniem /stawianiem/ zadań oraz uczestnictwem /nadzorowanie/ w ich realizacji

Dowodzenie i kierowanie tyłami ZT przy wykorzystaniu technicznych środków łączności polega na stawianiu zadań i zbieraniu informacji o przebiegu ich realizacji bez osobistego udziału dowódcy /szefa/, drogą stworzenia odpowiedniej sieci informacyjnej /łączności telefonicznej, radiowej, radioliniowej, telegraficznej, itp./.

Dowodzenie i kierowanie tyłami ZT poprzez wyznaczonych oficerów polega na osobistym przekazywaniu przez nich zadań wykonawcom

oraz i nadzorowaniu ich realizacji. Oznacza to, że wyznaczony oficer, szef służby lub starszy specjalista otrzymuje od dowódcy i szefa wydziału TiZ ZT stosowne pełnomocnictwa /kompetencje/ i w ich imieniu kieruje działalnością organów technicznych i tyłowych we wskazanym miejscu /lotnisku, rejonie ześrodkowania, rejonie porażenia, itp./.

W dowodzeniu i kierowaniu tyłami ZT praktyczne zastosowanie mają wszystkie z wymienionych metod i najczęściej wszystkie trzy jednocześnie.

Przedstawione formy oraz metody dowodzenia i kierowania tyłami ZT lotnictwa od wielu lat nie ulegają zmianom, natomiast treść, środki i sposoby realizacji są systematycznie doskonalone i dostosowywane do warunków a także realnych potrzeb.

Dowodzenie i kierowanie tyłami ZT lotnictwa realizowane jest w tzw. cyklach organizacyjnych. Cykl organizacyjny dowodzenia i kierowania tyłami ZT to zespół logicznie następujących po sobie przedsięwzięć od momentu otrzymania zadania bojowego do zakończenia podsumowania rezultatów działań bojowych. Na cykl ten składają się

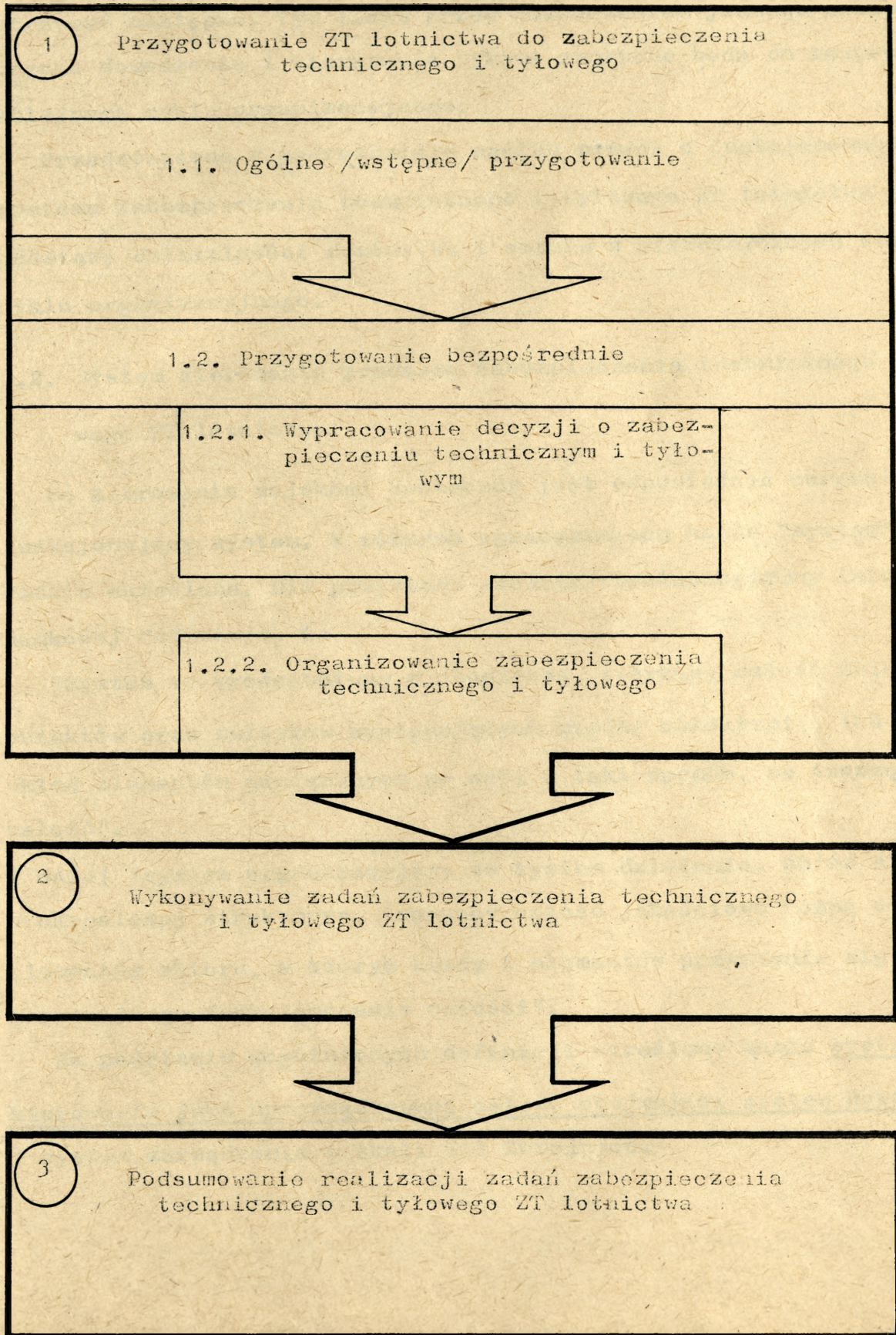
następujące główne przedsięwzięcia /etapy/:

- ogólne /wstępne/ przygotowanie do zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań;
- planowanie wypracowanie decyzji zabezpieczenia technicznym i tyłowym ZT;
- organizowanie zabezpieczenia technicznego i tyłowego;
- kierowanie procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań;
- podsumowanie rezultatów zabezpieczenia technicznego i tyłowego

działań;

Ideowy model cyklu organizacyjnego przedstawia rys.2.

IDEOWY MODEL CYKLU ORGANIZACYJNEGO ZABEZPIECZENIA
TECHNICZNEGO I TYŁOWEGO W ZT LOTNICTWA

Główne przedsięwzięcia cyklu organizacyjnego w kierowaniu zabezpieczeniem technicznym i tyłowym ZT lotnictwa z zasady realizowane są kolejno, jednak w trakcie wykonywania jednego zadania ZT może otrzymać następne. Tym samym przed zakończeniem jednego cyklu organa dowodzenia i kierowania tyłami zmuszone będą do rozpoczęcia kolejnego cyklu organizacyjnego.

Przedstawione w podrozdziale ogólne zasady d funkcjonowania podsystemu zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa stanowią podstawę działalności dowództwa i sztabu w poszczególnych etapach cyklu organizacyjnego.

2.2. System kierowania procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa.

Do kierowania wojskami konieczny jest odpowiednio zorganizowany i funkcjonujący system. W różnych opracowaniach hasło "system" jest różnie określane. Dla przykładu słownik terminologiczny informacji naukowej definiuje, że

"System to wyodrębniony z otoczenia, tworzący całość zbiór obiektów oraz związków występujących między obiektami i ich cechami układ elementów powiązanych ze sobą w taki sposób, że tworzą one całość".

I dalej "system organizacyjny, to system działania, zbiór elementów o określonej strukturze, tworzący całość jakościowo różną od sumy elementów zbioru, w którym każdy z elementów przyczynia się do harmonijnego funkcjonowania całości".

Na podstawie uogólnionych definicji określono hasło system kierowania jako uporządkowaną całość obejmującą system dowodzenia i system zarządzania w skali Sił Zbrojnych.

System dowodzenia w/g Leksykonu Wiedzy Wojskowej, to uporządkowana zgodna z zasadami sztuki wojennej całość, złożona z organów i środków dowodzenia, sprzężonych ze sobą informacyjnie i zapewniająca podejmowanie stosownych decyzji na wszystkich szczeblach organizacyjnych Sił Zbrojnych oraz ich sprawną, terminową i bezwzględną realizacją.

System zarządzania w/g tegoż źródła, to element składowy systemu kierowania Siłami Zbrojnymi, stanowiący uporządkowany układ sterowania i nadzoru nad działalnością organów wojskowych realizujących zadania o charakterze obługowym, gospodarczym i administracyjnym.

Wszystkie te definicje umożliwiają określenie systemu kierowania procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego w ZT lotnictwa i termin ten jest bardziej adekwatny niż dowodzenie i zarządzanie.

Pod pojęciem systemu kierowania procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego w ZT lotnictwa należy rozumieć zestawiony w uporządkowaną całość /strukturę, model/ zespół organów kierowania /dowodzenia, zarządzania/, sprzężonych ze sobą informacyjnie i zapewniających podejmowanie stosownych decyzji na wszystkich szczeblach dowodzenia, przekazywanie ich wykonawcom oraz sprawną, terminową i bezwzględną ich realizację.

Organami kierowania /dowodzenia, zarządzania/ w ZT lotnictwa są dowództwa sztaby i stanowiska dowodzenia ZT i ol /SD i ZSD/.

Na szczeblu taktycznym lotnictwa nie organizuje się osobnych, tyłowych SD /TSD/ a specjalistyczne organa techniczne i tyłowe rozmieszcza się łącznie i innymi komórkami organizacyjnymi dowództw i sztabów /ZT i ol/.

System kierowania procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego w ZT lotnictwa powinien zapewniać współdziałanie wewnątrz specjalistycznych pododdziałów jak i pomiędzy nimi a także z organami szczebla nadrzędnego /ZOT/. Powinien on również gwarantować wykonanie wszystkich przedsięwzięć każdego etapu cyklu organizacyjnego a także funkcjonowanie zgodnie z obowiązującymi zasadami /wcześniej omawianymi/.

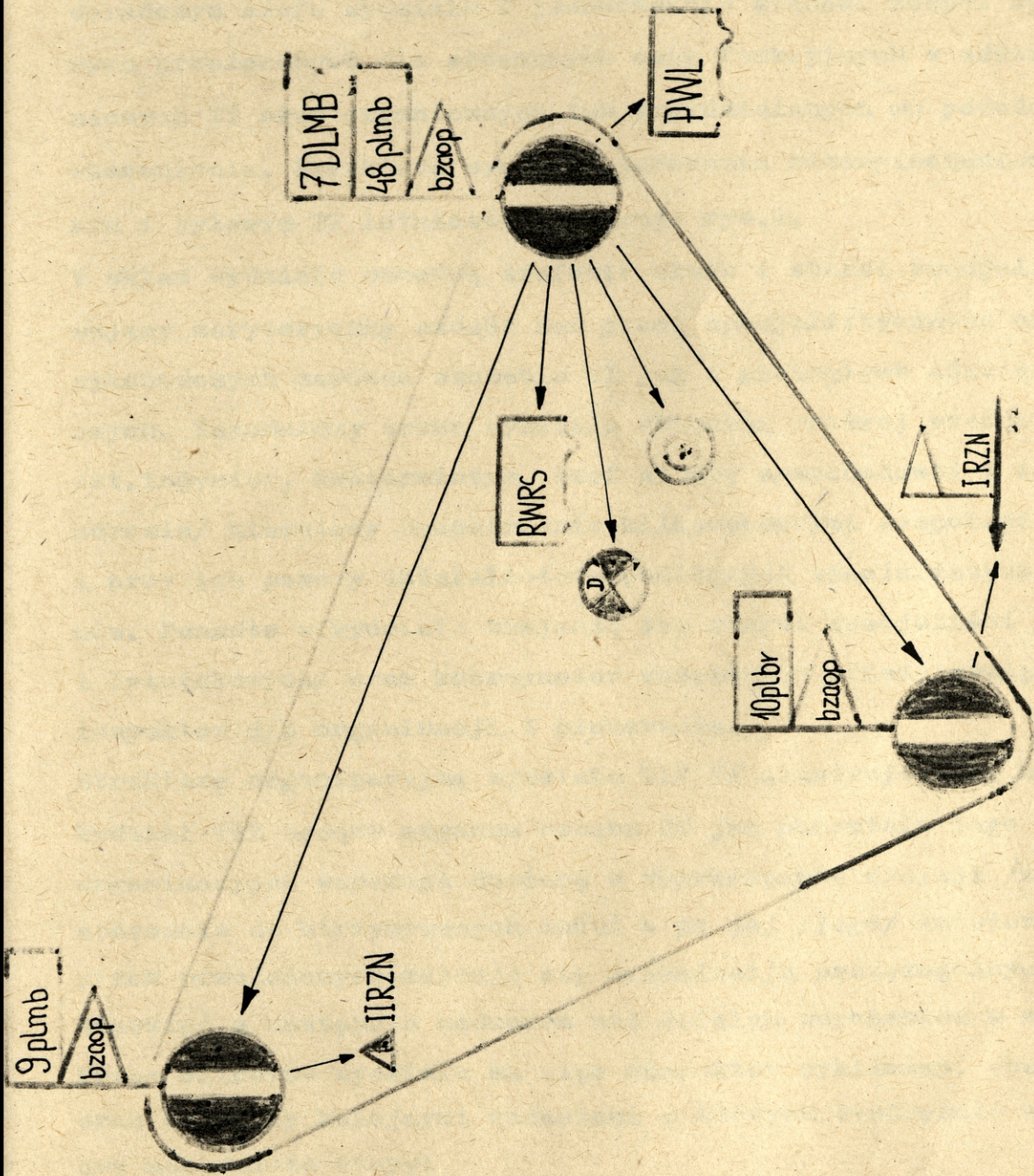
System kierowania procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego w ZT lotnictwa przedstawia rys. 3.

Wszystkie stanowiska /punkty/ dowodzenia tyłami i kierowania procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego w ZT lotnictwa powinny być odpowiednio urządzone i wyposażone pod kątem zapewnienia zbierania, analizy i zobrazowania odpowiednich informacji o sytuacji taktyczno-tyłowej /nierzadko operacyjno-tyłowej/, o potrzebach i możliwościach oddziałów i pododdziałów, planowanym i dokonanym manewrze lotniskowym /w tym przemieszczeniu rzn/, sytuacji lotniskowej, itp. Powinny również zapewniać przyjmowanie i stawianie zadań, możliwość wypracowania decyzji i kierowanie pracą jej wykonawców a także zbieranie informacji o realizacji zadań, analizę trudności oraz upowszechnianie doświadczeń.

Zaspokojenie większości z tych wymagań uzależnione jest od wyposażenia w odpowiednie techniczne środki łączności jak radioliniowe, radiotelefoniczne przewodowe /telefoniczne/ a także pocztę polową i łączników.

Kierowanie procesem zabezpieczenia t i t działań bojowych ZT lotnictwa realizowane jest w dwuszczeblowym układzie organizacyjno-funkcyjnym, który stanowią organa dowodzenia oraz specjalistyczne organa techniczne i tyłowe. Organem dowodzenia na każdym szczeblu jest dowódca stawiający zadania służbom technicznym i tyłowym poprzez odpowiednich zastępców. W ZT lotnictwa organa dowodzenia tyłami i kierowania procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego tworzą swoisty system, niejednorodny na poszczególnych szczeblach ze względu na różne podporządkowanie poszczególnych komórek organizacyjnych. W odróżnieniu od szczebla oddziału lotniczego na którym służbami technicznymi i tyłowymi kierują dwaj zastępcy dowódcy st.inżynier i d/s zaopatrzenia/^{1/} w ZT kierowaniem ich działalnością zajmuje się szef wydziału techniki i zaopatrzenia - zastępca dowódcy.

1/ Nazwy stanowisk nieadekwatne do zakresu wykonywanych obowiązków.

Rys. 3. System kierowania zabezpieczeniem technicznym i tyłowym 7T lotnictwa

Wydział techniki i zaopatrzenia grupując doświadczonych przedstawicieli ważniejszych służb technicznych i tyłowych jest organem doradczym szefa wydziału i jednocześnie stanowi zespół specjalistycznych przełożonych dla stosownych osób funkcyjnych w oddziałach lotniczych ZT oraz organicznych lub przydzielanych mu pododdziałów wzmocnienia. Strukturę systemu kierowania zabezpieczeniem technicznym i tyłowym ZT lotnictwa ilustruje rys.4.

W skład wydziału wchodzi szefowie służb i starsi specjaliści sprawujący merytoryczny nadzór nad pracą specjalistycznych organów wykonawczych zarówno szczebla ZT jak i podległych oddziałów lotniczych. Zasadniczy trzon wydziału stanowią czterej szefowie służb /st.inżynier, kwatermistrz, szef służby samochodowej i szef służby zdrowia/ kierujący bezpośrednio kilkusobowymi zespołami oficerów i przy ich pomocy działalnością podległych specjalistycznych pionów. Ponadto w wydziale znajdują się starsi specjaliści /d/s ZLT i lotniskowych/ oraz koordynator wszystkich przedsięwzięć - starszy inspektor d/s organizacji i planowania.

Strukturę organizacyjną wydziału TiZ ZT ilustruje rys. nr 5.

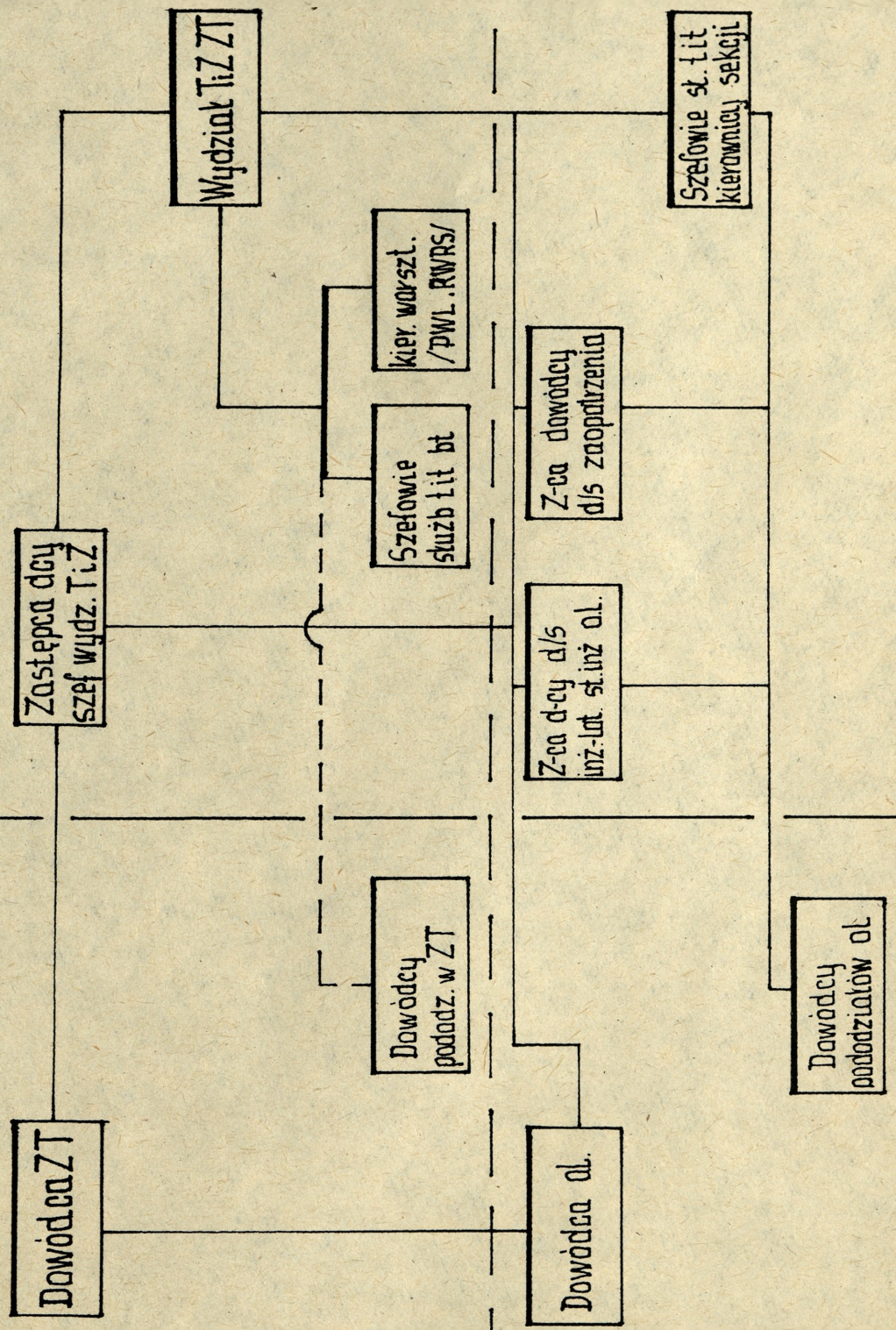
Wydział TiZ będący organem sztabu ZT jak pozostałe jego komórki organizacyjne wspomaga dowódcę w wypracowaniu decyzji /zamiaru/ stosownie do otrzymywanych zadań a po jej /jego/ zatwierdzeniu przez przełożonych zajmuje się organizacją poszczególnych przedsięwzięć a następnie nadzorem nad ścisłym wdrożeniem w życie.

Praca oficerów wydziału ma więc charakter cykliczny, obejmujący czas pomiędzy kolejnymi zadaniami w których wyodrębnić można dwa zasadnicze etapy:

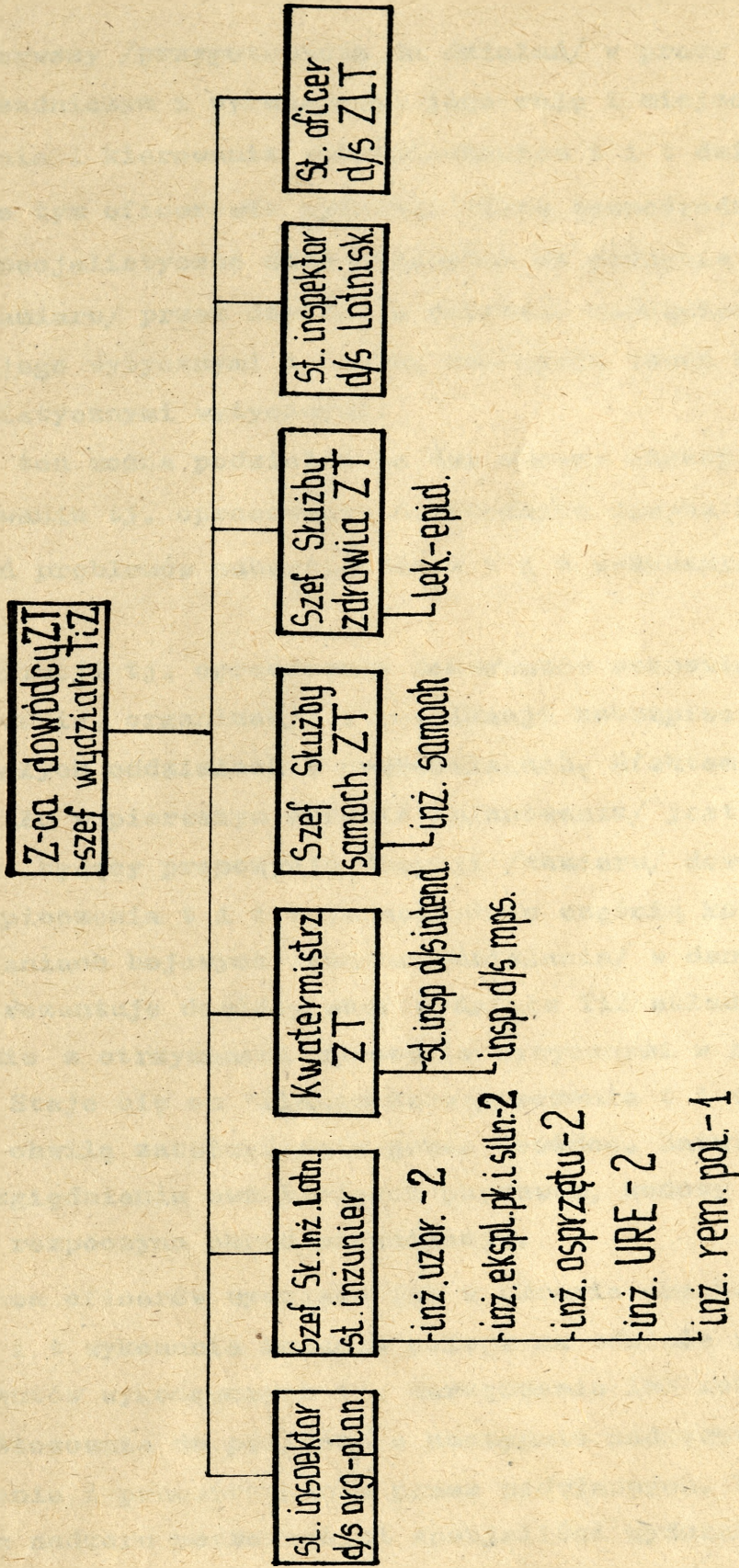
- etap przygotowania do działań - czas od momentu otrzymania zadania bojowego do momentu osiągnięcia pełnej gotowości do jego wykonania;
- etap realizacji zadania - czas od momentu podania komendy powodującej start samolotów do zakończenia procesu odtwarzania gotowości bojowej do kolejnego wylotu.

Organa dowodzenia

Organa kierowania

Rus.4 Struktura systemu kierowania zabezpieczeniem tit ZT lotnictwa.

Rys.5. Struktura organizacyjna wydziału TiZ ZT lotnictwa.

Etap pierwszy /przygotowania do działań/ w pracy wydziału TiZ jest zasadniczym i wyrażającym jego rolę i miejsce w systemie dowodzenia i kierowania zabezpieczeniem t i t działań bojowych ZT. W etapie tym oficerowie wydziału biorą bezpośredni udział opracowując specjalistyczne dane niezbędne do podjęcia decyzji /sprecyzowania zamiaru/ przez dowódcę w zakresie zabezpieczenia t i t, zgodnie z jego wytycznymi i ogólną koncepcją szefa wydziału, wyrażoną specjalistycznymi wytycznymi.

Etap ten można podzielić na dwa umowne okresy:

- planowania tj. opracowania niezbędnych danych i propozycji rozwiązań problemów zabezpieczenia t i t wykonania otrzymanego zadania;
- organizacji tj. opracowania dokumentów stanowiących podstawę do planowania, organizacji i realizacji zabezpieczenia t i t w podległych oddziałach i pododdziałach. Efektem pracy oficerów wydziału w pierwszym okresie /planowania/ jest podstawowy dokument - będący propozycją decyzji /zamiaru/ dowódcy w zakresie zabezpieczenia t i t a jednocześnie częścią kompleksowej decyzji o działaniach bojowych /zamiaru działania/ w danym dniu. Dokument ten prezentuje dowódcy szef wydziału TiZ składając meldunek zgodnie z otrzymanymi uprzednio wytycznymi w czasie oceny sytuacji. Staje się on "Planem zabezpieczenia t i t działań bojowych ZT" z chwilą zatwierdzenia przez dowódcę. Zatwierdzenie planu, po uwzględnieniu ewentualnych poprawek, kończy okres planowania i rozpoczyna okres organizacji.

Praca oficerów wydziału TiZ w okresie organizacji zabezpieczenia t i t wykonania zadania polega na udziale w opracowaniu dokumentów wykonawczych tj. zarządzenia lub rozkazu technicznego ZT, /stosownie do potrzeb/ a następnie nadzorowaniu ścisłego ich wdrożenia i przestrzegania przez podwładnych. W okresie tym w ramach nadzoru poszczególni specjaliści wydziału udzielają podwładnym pomocy /głównie merytorycznej/ ukierunkowując i konsultując indywidualne rozwiązania szczegółowe.

Opracowane przez wydział TiZ ZT w etapie przygotowawczym dokumenty do działań stanowiąc merytoryczną podstawę do planowania i organizacji przedsięwzięć zabezpieczenia t i t na szczeblu oddziałów i pododdziałów są jednocześnie /w części ich dotyczącej/ specjalistycznym źródłem informacji, wytycznych i poleceń przełożonych, przekazywanych w formie stosownego rozkazu /zarządzenia/ równoległe z rozkazem /zarządzeniem/ bojowym. Odbiorcami /adresatami/ rozkazu /zarządzenia/ t i t ZT są dowódcy /kierownicy/ pododdziałów tego szczebla, a nade wszystko zastępcy dowódców d/s inżynierjno-lotniczych /st.inżynierowie/ i d/s zaopatrzenia.

Etap przygotowania do wykonania zadania bojowego kończy się z chwilą osiągnięcia i zameldowania pełnej gotowości do realizacji zadań zabezpieczenia t i t przez odległe oddziały lotnicze i pododdziały ZT.

Etap drugi /realizacji zadania/ w pracy wydziału T i Z to bieżące zbieranie informacji o przebiegu procesu zabezpieczenia t i t wylotów bojowych w poszczególnych ol a w tym szczególnie odtwarzania gotowości bojowej do kolejnych wylotów, zużycia /ew. strat/ środków materiałowych i stanie zapasów oraz ponoszonych stratach w stanie osobowym, sprzęcie bojowym i technicznym. Szefowie służb i starsi specjaliści utrzymując stały kontakt ze specjalistycznymi podwładnymi nadzorują oraz egzekwują ścisłe przestrzeganie rozkazów i zarządzeń przełożonych dowódcy ZT i szefa wydziału TiZ oraz specjalistycznych przełożonych szczebla nadrzędnego. Pełniąc rolę nadzorczo-kontrolną stanowią jednocześnie organ interwencyjny, zdolny do udzielenia pomocy w przypadku wystąpienia zakłóceń w realizacji zadań. Działalność interwencyjna sprowadza się do informowania szefa wydziału o trudnych sytuacjach/powstałych wskutek oddziaływania przeciwnika lub z przyczyn eksploatacyjnych/, zaproponowania sposobu rozwiązania problemu i po jego akceptacji udzielenie pomocy poprzez wzmocnienie ol stosownymi siłami i środkami wydzielonymi ze składu specjalistycznych pododdziałów ZT. W przypadku braku możliwości udzielenia takiej pomocy siłami i środkami ZT, szefowie służb i starsi specjaliści osobiście lub poprzez szefa

wydziału a w koniecznych przypadkach również przez dowódcę informują szczebel nadrzędny, zgłaszając swe potrzeby w formie meldunków sytuacyjnych.

W czasie wykonywania zadań bojowych przez rzuty powietrzne ol a szczególnie po ich powrocie i odtworzeniu gotowości bojowej, oficerowie wydziału każdorazowo zbierają informacje o stanie technicznym sprzętu bojowego i zabezpieczenia naziemnego oraz faktycznym zużyciu środków materiałowych. Po zakończeniu wszystkich wylotów bojowych informacje te łącznie z danymi o zmianach w ukończeniu stanem osobowym ol i pododdziałów ZT stanowią podstawę do opracowania sprawozdania przebiegu i rezultatach procesu zabezpieczenia t i t działań bojowych. Sprawozdanie w formie określonego dokumentu opracowywane jest przez sztab ZT w którym odpowiednie punkty /6 i 7/ poświęcone są problemom zabezpieczenia t i t działań bojowych. Sprawozdanie to powinno zawierać także dane dotyczące realizacji zadań przez organiczne i przydzielone ZT pododdziały. Głównym źródłem danych do sprawozdania są analogiczne dokumenty /sprawozdania/ opracowywane w ol przez st.inżynierów i z-ców d/s zaopatrzenia a z pododdziałów ZT - meldunki dowódców tych pododdziałów składane osobiście lub przez techniczne środki łączności. Zakończenie opracowania danych do sprawozdania i przekazanie ich szefowi sztabu ZT kończy etap realizacji zadania bojowego zamykając tym samym pełny cykl pracy oficerów wydziału TiZ. Przekazanie ZT nowego zadania powoduje rozpoczęcie nowego cyklu.

Dowodzenie i kierowanie pracą organów wykonawczych ZT realizowane jest w układzie dowódca - szef wydziału TiZ stosowny szef służby lub starszy specjalista - kierownik warsztatu /PWL, RWRS/ stosowny szef służby bZT lub dowódca pododdziału wzmocnienia /rys.1/. Na szczeblu tym zasadniczo organizuje się pracę i realizuje zadania zaplanowane przez specjalistycznych przełożonych z wydziału TiZ ZT.

Przedstawione funkcjonowanie organów dowodzenia tyłami i kierowania procesem zabezpieczenia t i t ZT lotnictwa jest zasadna i właściwa dla jednej z dwóch podstawowych metod pracy tj. metody pracy kolejnej. Jest ona stosowana w warunkach dysponowania przez dowódcę dostateczną ilością czasu na kolejną i metodyczną realizację poszczególnych przedsięwzięć. W warunkach ograniczonego czasu bardziej przydatną i bez wątpienia stosowaną niemal z reguły będzie metoda pracy równoległej. W metodzie tej zasadniczo różniącej się od omówionej dotychczas trudno dokonać podziału czy też wyodrębnić owe etapy i okresy. Istota metody równoległej polegająca na jak najszybszym doprowadzeniu zadań do wykonawcy powoduje, że przedsięwzięcia planistyczne i organizacyjne realizowane są niemal jednocześnie na szczeblu ZT i ol^{x/} a nadto łatwe do określenia w metodzie kolejnej granice czasowe okresów i etapów ulegają zatarciu. Oznacza to, że niektóre z przedsięwzięć organizacyjnych mogą i będą wykonywane równoległe z planistycznymi bądź też mogą być wykonywane wcześniej. Oznacza to także, że niektóre z przedsięwzięć właściwych dla etapu realizacji zadania bojowego mogą być i będą wykonywane w etapie przygotowania do działań /np. zabezpieczenie materiałowe, transportowe, medyczne, kwaterunkowe, itp./.

3. Działalność dowództwa i sztabu związku taktycznego w kierowaniu procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań.

Zgodnie z kompetcyjnym zakresem odpowiedzialności służbowej dowódca ZT lotnictwa dowodzi poległymi mu wojskami osobiście oraz jest odpowiedzialny za ich wartości moralno-bojowe a w tym wyszkolenie, gotowość i prawidłowe wykorzystanie bojowe oraz terminowe i pomyślne wykonanie stawianych im zadań.

 x/ z niewielkim przesunięciem czasowym, niezbędnym dla przekazania wraz z zadaniem specjalistycznych wytycznych - efektu analizy zadania i sprecyzowania zamiaru na szczeblu ZT. - przyp.aut.

Dowódca ZT lotnictwa obowiązany jest m.in. znać aktualny stan sił i środków technicznych i tyłowych oraz podejmować w odpowiednim czasie decyzje, stawiać zadania oraz organizować zabezpieczenia działań bojowych a w tym zabezpieczenia techniczne i tyłowe. Ponosi zatem również odpowiedzialność za realizację zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego w podległych mu oddziałach i pododdziałach.

Dowódca w kierowaniu procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego ZT lotnictwa wykorzystuje sztab, swojego zastępcę /d/s TiZ/ wraz z podległymi mu szefami służb i starszymi specjalistami a w wyjątkowych sytuacjach również innych oficerów.

Podstawą do planowania i organizacji zabezpieczenia technicznego i tyłowego w ZT lotnictwa jest otrzymane od przełożonego zadanie w formie rozkazu lub zarządzenia bojowego oraz zarządzenie techniczne i tyłowe ZOT. Treść w nich zawarta stanowi ideę podejmowanej przez niego decyzji o działaniach bojowych ZT a w jej ramach decyzji o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym.

Dowódca ZT lotnictwa osobiście odpowiada za merytoryczną stronę decyzji o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym działań bojowych, doprowadzenie jej do podwładnych oraz terminowe i dokładne jej wykonanie.

Podczas wypracowania decyzji oraz planowania i organizowania działań bojowych dowódca ZT lotnictwa z zasady zawsze korzysta z pomocy swoich zastępców i oficerów sztabu a w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego z pomocy swego zastępcy - szefa wydziału TiZ i podległych mu szefów służb oraz starszych specjalistów. Pomoc ta sprowadza się z zasady do przygotowania i przedstawienia dowódcy propozycji /konceptji/ tego elementu decyzji /zamiaru/, który dotyczy zabezpieczenia technicznego i tyłowego. Z tego też względu decyzja /zamiar/ dowódcy o działaniach bojowych musi obejmować:

a/ decyzję o wykonaniu zadania bojowego

b/ decyzję o zabezpieczeniu działań bojowych a w tym

- bojowym;
- technicznym;
- tyłowym.

Omawiana rola dowódcy ZT lotnictwa w kierowaniu realizacją głównych przedsięwzięć zabezpieczenia technicznego i tyłowego pozwala na zestawienie podstawowych jego obowiązków w tym zakresie, które prowadzą się do nadzoru i kontroli następujących zagadnień:

- utrzymania w ciągłej gotowości bojowej uzbrojenia, sprzętu technicznego i tyłowego;
- wyszkolenia stanu osobowego służb technicznych i tyłowych;
- przygotowania pododdziałów i służb technicznych i tyłowych do realizacji zadań;

- wykonania zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego przez pododdziały i służby;
a ponadto osobiste lub przez odpowiednich specjalistów kierowanie procesem zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych

ZT oraz udzielanie pomocy wykonawcom. Przekazanie obowiązków w tym zakresie swemu zastępcy d/s techniki i zaopatrzenia nie zwalnia dowódcy z odpowiedzialności za ich wykonanie.

Dowódca ZT lotnictwa sposób realizacji zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego oraz wykorzystania sił i środków określa w części zamiaru /decyzji/ dotyczącej tego zabezpieczenia. Udzielając wytycznych swemu zastępcy d/s techniki i zaopatrzenia określa do zreferowania te zagadnienia, które są mu niedostatecznie znane i którym wyjaśnienie pozwoli na właściwą ocenę sytuacji technicznej i tyłowej oraz podjęcie stosownej decyzji.

Dowódca ZT lotnictwa podejmując decyzję o działaniach bojowych określa zadania dla pododdziałów i służb technicznych i tyłowych w zakresie:

- skupienia głównego wysiłku;
- ugrupowania oraz planowanych w nim zmian w toku działań;
- terminów zgromadzenia oraz wielkości zapasów środków materiałowych;
- limitów zużycia środków materiałowych.

W świetle zasad regulaminowych organem zapewniającym sprawne kierowanie przez dowódcę wojskami jest sztab ZT a w części dotyczącej służb technicznych i tyłowych wydział TiZ. Podstawą działalności sztabu jest decyzja /zamiar/ dowódcy, zgodnie z którą wydział TiZ opracowuje stosowne propozycje a następnie opracowuje i gromadzi niezbędne dokumenty.

W trakcie prowadzenia działań bojowych wydział TiZ ZT zbiera informacje o realizacji procesu zabezpieczenia technicznego i tyłowego w podległych oddziałach i pododdziałach oraz warunkach realizacji poszczególnych zadań. Stosownie do potrzeb poszczególni specjaliści poprzez szefa wydziału mogą proponować korekty do planu zabezpieczenia działań a także oceniać wyniki działań. Na podstawie analizy osiągniętych rezultatów zestawiane są odpowiednie wnioski i przygotowywane materiały do omówienia.

Wykazana rola wydziału TiZ pozwala na zestawienie podstawowych obowiązków w procesie kierowania służbami technicznymi i tyłowymi ZT, do których należy zaliczyć:

- systematyczne zbieranie informacji o sytuacji technicznej i tyłowej, opracowywanie jej oraz zapoznawanie z nią dowódcy;
- zapewnienie jak najlepszych warunków przygotowania pododdziałom i służbom oraz terminowego osiągnięcia gotowości do wykonywania zadań;
- śledzenie przebiegu procesu zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych ZT, proponowanie i wprowadzanie w życie /po zatwierdzeniu przez dowódcę/ stosownych korekt planu, zbieranie informacji oraz opracowywanie meldunków /sprawozdań/;
- opracowywanie i analizowanie rezultatów zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych oraz rozpowszechnianie doświadczeń.

4. PRZEDSIĘWZIĘCIA KIEROWANIA PROCESEM ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO I TYŁOWEGO W ZWIĄZKU TAKTYCZNYM LOTNICTWA

4.1. Podczas przygotowania do zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań

Przygotowanie do zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań jest pierwszym z trzech umownie wyodrębnionych etapów wykonania zadania bojowego. Z tego też względu metodyka pracy zastępcy dowódcy szefa wydziału TiZ ZT odpowiedzialnego za przygotowanie do zabezpieczenia technicznego i tyłowego powinna być analogiczna, jak metodyka pracy dowódcy.

Przygotowanie do zabezpieczenia technicznego i tyłowego., jako element kompleksowego przygotowania ZT do działań bojowych, może być przeprowadzony metodą równoległą lub kolejną^{1/}.

Metoda kolejnego przygotowania polega przede wszystkim na tym, że wypracowanie decyzji przez ZTO /KL/ oraz jej zatwierdzenie przez szczebel nadrzędny pozwala na rozpoczęcie przygotowania na szczeblu ZT lotnictwa.

Metoda ta umożliwia precyzyjne postawienie zadań podwładnym /w pełnym zakresie/, udzielenie im pomocy podczas przygotowania oraz kontrolę realizacji przedsięwzięć.

Zasadniczym wymogiem tej metody jest konieczność dysponowania odpowiednio długim czasem, czego realizacja przygotowania do działań przez kolejne niższe szczeble organizacyjne dopiero po zakończeniu prac na szczeblu nadrzędnym.

Z tego też względu metoda ta ma zastosowanie przede wszystkim w czasie "P" oraz na szczeblach strategiczno-operacyjnych.

Metoda równoległego przygotowania polega na tym, że fakt wypracowania i zatwierdzenie zamiaru, pozwala już na przekazanie zadań podwładnym.

^{1/} Regulamin walki wojsk lądowych ... op.cit., pkt.56, str.47-48.

Metoda ta pozwala więc na wcześniejsze rozpoczęcie przygotowań przez bezpośrednich wykonawców, przy czym zadania te będą miały początkowo charakter ogólny a precyzowane będą w miarę upływu czasu.

Celowość stosowania metody równoległej oraz uznanie jej za metodę podstawową^{1/} wynika z konieczności właściwego przygotowania się do działań bezpośrednich wykonawców lecz także kilku szczebli organizacyjnych niemal jednocześnie w prawdopodobnych warunkach przyszłej wojny, tj. w deficycie czasu.

Graficzne zobrazowanie modeli przygotowania do działań metodą kolejną i równoległą, przedstawione na rys. .6.

W procesie przygotowania do zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań wyodrębnić można trzy zasadnicze okresy.

1. Ogólne /wstępne/ przygotowanie do zabezpieczenia technicznego i tyłowego.
2. Wypracowanie decyzji w zabezpieczeniu technicznym i tyłowym.
3. Organizowanie zabezpieczenia technicznego i tyłowego.

4.1.1. Ogólne /wstępne/ przygotowanie do działań, w tym do zabezpieczenia technicznego i tyłowego, rozpoczyna się po otrzymaniu zarządzenia wstępnego dowódcy ZTO^{2/}.

Na tej podstawie oraz wg wytycznych dowódcy ZT, szef sztabu opracowuje zarządzenie wstępne^{3/}, natomiast szef wydziału TiZ - zastępca dowódcy zarządzenie techniczne i tyłowe.

Ponieważ tak postawione zadania będą z reguły bardzo ogólne, wstępne przygotowanie polegać będzie na:

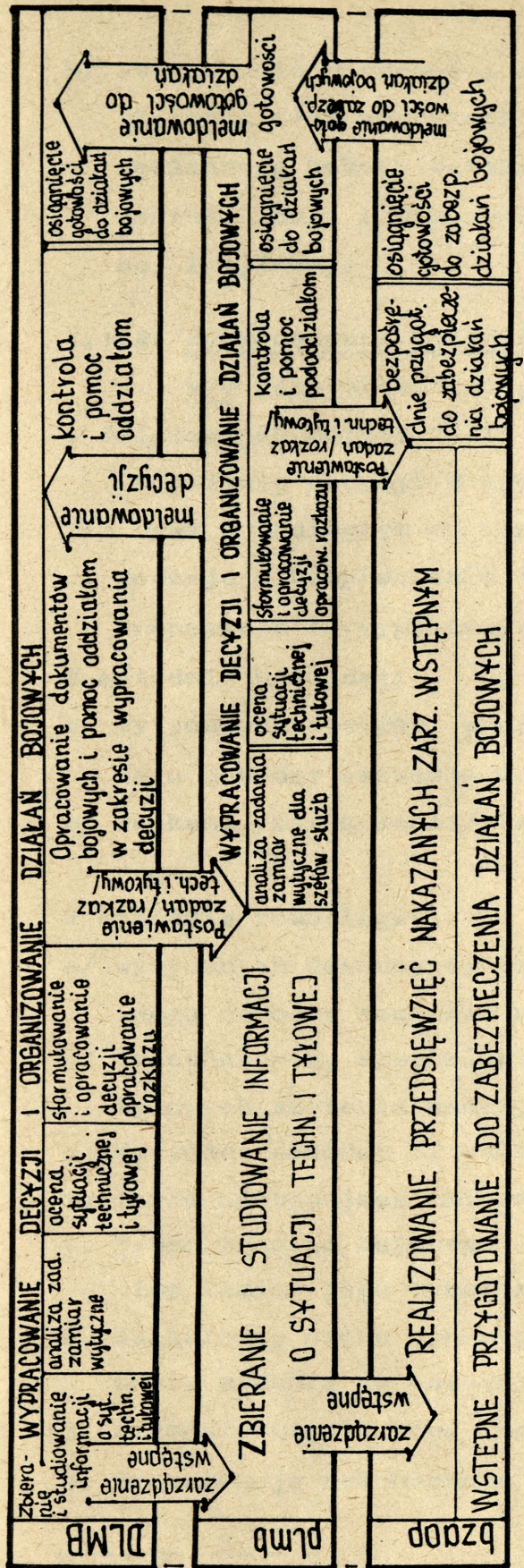
- a/ prognozowaniu przyszłych, szczegółowych zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego;

1/ Regulamin walki wojsk lądowych ... Op.cit.pkt.56, str.47.

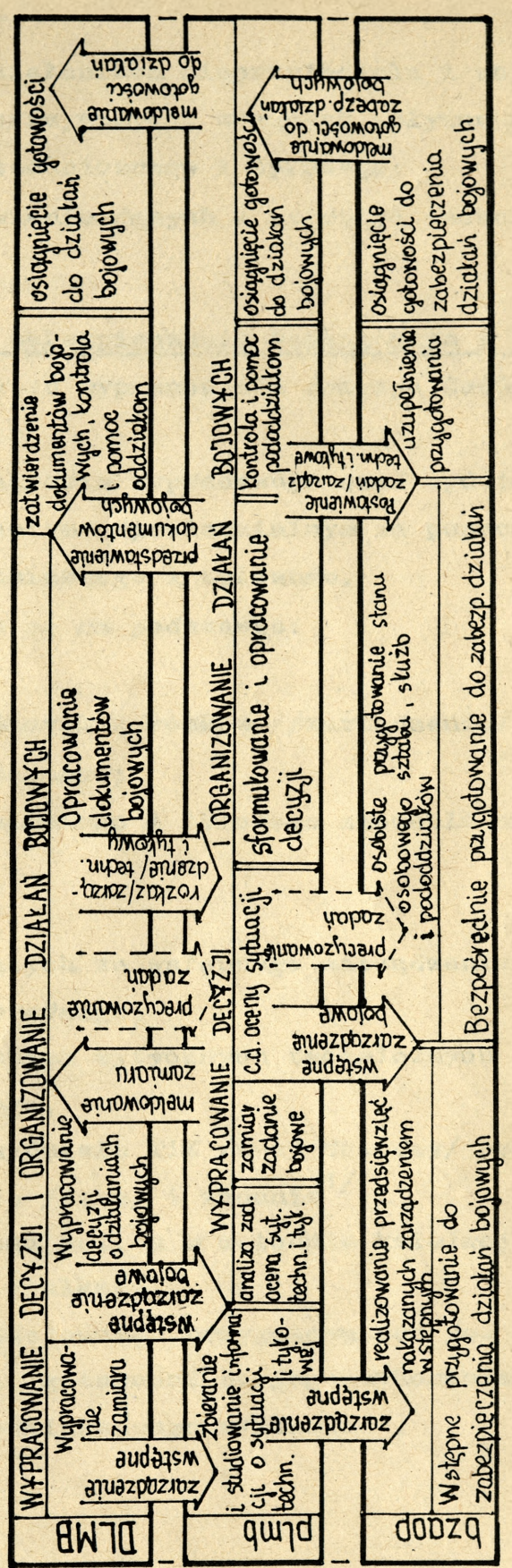
2/ Podstawą do rozpoczęcia wstępnego przygotowania do zabezpieczenia technicznego i tyłowego mogą być również ustne, specjalistyczne zadania i wytyczne przełożonego.

3/ Regulamin sztabów /tymczasowy/. MON, Warszawa 1983 r., pkt.119, str.73.

A. METODA POLSKA:

B. METODA ROMKOLEGIA:

- b/ studiowaniu wiadomości o działaniach nieprzyjaciela i wojsk własnych oraz warunkach geofizycznych, mogących wpływać na realizację zabezpieczenia technicznego i tyłowego;
- c/ uaktualnianie i uszczegóławianie danych o sytuacji technicznej i tyłowej.

4.1.2. Wypracowanie decyzji o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym jest elementem procesu wypracowania decyzji dowódcy o działaniach bojowych ZT.

Propozycję decyzji w tym zakresie wypracowuje szef wydziału TiZ wraz z podległym mu personelem odpowiedzialnym za poszczególne rodzaje zabezpieczenia technicznego i tyłowego.

Propozycje te wypracowywane są na podstawie:

W metodzie kolejnej:

- a/ wytycznych dowódcy, wynikających z rozkazu /zarządzenia/ bojowego dowódcy szczebla nadrzędnego;
- b/ rozkazu /zarządzenia/ technicznego i tyłowego szczebla nadrzędnego.

W metodzie równoległej:

- a/ wytycznych dowódcy wynikających ze wstępnego zarządzenia bojowego dowódcy szczebla nadrzędnego;
- b/ ewentualnych, specjalistycznych wytycznych technicznych i tyłowych szczebla nadrzędnego.

Wytyczne dowódcy ZT szefa wydziału TiZ /z-cy dowódcy/ powinny zawierać następujące informacje /dane/ i zadania^{1/}:

1. Treść zadania bojowego i jego cel, a w metodzie kolejnej również zamiar jego wykonania /walki/.
2. Kalkulację czasu ogółu przedsięwzięć przygotowanych /od otrzymania zadania do osiągnięcia gotowości do jego wykonania/.
3. Przedsięwzięcia tzw. "natychmiastowego wykonania".
4. Organizację rekonesansu^{2/}.

1/ Regulamin walki wojsk lądowych ...Op.cit.,pkt.56, str.47-48.

2/ W przypadku przebazowania /przemieszczenia lub manewru/ ogółu lub części sił i środków.

5. Zakres danych i propozycji zabezpieczenia technicznego i tyłowego, niezbędnych dowódcy do podjęcia decyzji, a w metodzie równoległej - zamiaru ^{1/}.

Wytyczne te umożliwiają:

- a/ wypracowanie propozycji zabezpieczenia technicznego i tyłowego, adekwatnych do treści zadania bojowego, celu i zamiaru działań bojowych /walki/ - w metodzie kolejnej;
- b/ dostosowanie czasów i terminów realizacji przedsięwzięć przygotowawczych w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego do reżimów czasowych całościowego procesu przygotowawczego.
- c/ właściwe zabezpieczenie techniczne i tyłowe rekonesansu i udział w nim podległych zastępcy sił i środków /tyłów/;
- d/ przygotowanie pełnych /w wystarczającym zakresie/ danych i propozycji zabezpieczenia technicznego i tyłowego.

Proces wypracowania decyzji w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań wymaga realizacji następujących, metodycznych przedsięwzięć:

1. Analizy zadania /zadań/ technicznego i tyłowego.
2. Kalkulacji czasu realizacji przedsięwzięć przygotowawczych w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego.
3. Wstępnej oceny sytuacji technicznej i tyłowej.
4. Podjęcia zamiaru zabezpieczenia technicznego i tyłowego.
5. Udzielenia wytycznych szefom służb i st. specjalistom oraz w odpowiednim czasie wysłuchanie ich meldunków i propozycji ^{2/}.
6. Szczegółowej oceny sytuacji technicznej i tyłowej.
7. Podjęcia decyzji o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym.

1/ Będzie to tzw. "zamiar rozszerzony", tj. obejmujący również inne zagadnienia decyzyjne, określane każdorazowo przez dcę /Dowodzenie lotnictwem. Cz.III.rozdz.2.4, str.26/.

2/ Tylko w metodzie kolejnej.

4.1.2.1. Analizę zadania technicznego i tyłowego prowadzi z reguły sam szef wydziału TiZ ZT zastępca dowódcy. Przedsięwzięcie to może być również przeprowadzone przy udziale innych oficerów, szczególnie w metodzie równoległej.

W metodzie równoległej szef wydziału TiZ - zastępca dowódcy musi się liczyć z koniecznością wcześniejszego sprecyzowania, a nawet określenia zadań w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego wykonawcom. Zadania te wynikać będą z cyklicznego charakteru zadań bojowych, wykonywanych przez ZT.

Model analizy zadania technicznego i tyłowego przedstawiony został graficznie na rys. 7.

Układ analizy zadania technicznego i tyłowego przedstawiono w załącznikach.

4.1.2.2. Kalkulacja czasu realizacji przedsięwzięć przygotowawczych w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego prowadzona jest bezpośrednio po analizie zadania, przez szefa wydziału TiZ lub na jego polecenie przez st.inspektora d/s organizacji i planowania.

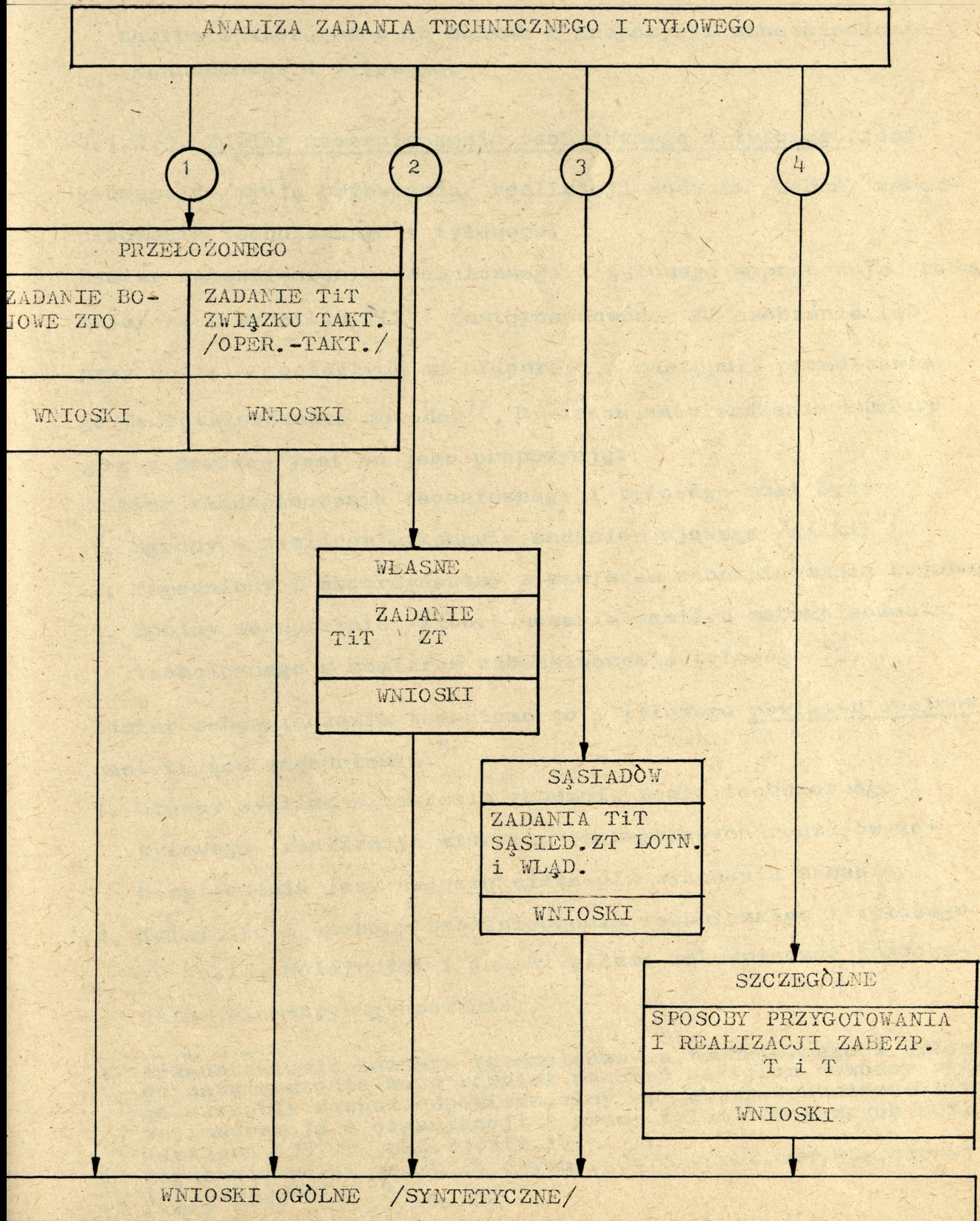
Kalkulacja czasu musi uwzględniać reżimy czasowe ogólnego przygotowania do działań bojowych, określone w wytycznych.

Tak wykonana kalkulacja czasu powinna pozwolić na prawidłowe przygotowanie i organizację zabezpieczenia technicznego i tyłowego, m.in. na podstawie właściwie określonych elementów:

- a/ terminu osiągnięcia gotowości do zabezpieczenia technicznego i tyłowego, odpowiednio wyprzedzających termin gotowości do wykonania zadania bojowego^{1/}.
- b/ ogólnego czasu przygotowania do zabezpieczenia technicznego i tyłowego, będącego różnicą terminów osiągnięcia gotowości do zabezpieczenia technicznego i tyłowego, a terminem otrzymania zadania /wytycznych dowódcy/;
- c/ szczegółowych przedsięwzięć "natychmiastowego wykonania"

1/ Różnica ta wynika z konieczności realizacji zabezpieczenia techniczno-lotniskowego, warunkującego osiągnięcie gotowości bojowej przez załogi statki powietrzne. Regulamin walki wojsk lądowych ... Op.cit..., pkt.710, str.433.

MODEL ANALIZY ZADANIA TECHNICZNEGO I TYŁOWEGO
ZT LOTNICTWA

w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego;

- d/ sposób przygotowania danych i propozycji dla dowódcy /indywidualnie lub zespołowo/;
- e/ terminów ewentualnego wysłuchania meldunków podwładnych w zakresie szczegółowych danych i propozycji zabezpieczenia technicznego i tyłowego.

4.1.2.3. Zamiar zabezpieczenia technicznego i tyłowego jest koncepcją /wysłą przewodnią/ realizacji zadania /zadań/ zabezpieczenia technicznego i tyłowego.

Zamiar zabezpieczenia technicznego i tyłowego wypracowuje /podejmuje/ szef wydziału TiZ - zastępca dowódcy ZT osobiście lub przy udziale podległych mu oficerów, a następnie przedstawia go do zatwierdzenia dowódcy^{1/}. Do czasu zatwierdzenia zamiaru przez dowódcę jest on jego propozycją.

Zamiar zabezpieczenia technicznego i tyłowego musi być:

1. Zgodny z zamiarem wykonania zadania bojowego /walki/^{2/}.
2. Uzgodniony i skoordynowany z zamiarem zabezpieczenia bojowego^{3/}.
3. Spójny wewnętrznie /skoordynowanie zamiaru zabezpieczenia technicznego z zamiarem zabezpieczenia tyłowego/^{4/}.

Zamiar zabezpieczenia technicznego i tyłowego powinien obejmować następujące zagadnienia:^{5/}

1. Główny wysiłek w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego /realizacja których, szczegółowych rodzajów zabezpieczenia jest najważniejsza dla wykonania zadania/.
2. Kolejność i sposoby zabezpieczenia technicznego i tyłowego /w jakiej kolejności i jakimi siłami zabezpieczać poszczególne elementy ugrupowania/.

1/ Przedstawienie zamiaru zabezpieczenia technicznego i tyłowego do zatwierdzenia może również nakazać zastępca dowódcy wyższego szczebla dowodz. odpowiedzialny za zabezp. techniczne i tyłowe. Instrukcja o organizacji i pracy tyłów taktycznych MON, Warszawa 1987 r., pkt. 23, str. 17.

2/ Regulamin walki wojsk lądowych... Op. cit. pkt. 664, str. 410-411 i pkt. 685, str. 426.

3/ Tamże oraz pkt. 53, str. 46.

4/ Tamże

5/ Regulamin walki wojsk lądowych... Op. cit. pkt. 59, str. 51.

3. Ugrupowanie sił i środków zabezpieczenia technicznego i tyłowego /tyłów/ i ich przemieszczenie podczas wykonywania zadań.

W metodzie kolejnej zamiar zabezpieczenia technicznego i tyłowego opracowywany jest przez szefa wydziału TiZ zastępcę dowódcy, na podstawie wyników omówionych wcześniej przedsięwzięć metodycznych, tj. analizy zadania i kalkulacji czasu. Nie wyklucza się również wykorzystanie już w tym okresie uzupełniających danych od szefów służb i starszych specjalistów wydziału.

Podjęty zamiar jest ogólną koncepcją /szkieletem planu/ zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych ZT lotnictwa i podstawą do planowania szczegółowego, czego końcowym efektem winna być propozycja decyzji dowódcy w tym zakresie.

Propozycja ta staje się decyzją po zatwierdzeniu jej przez dowódcę szczebla nadrzędnego /ZTO/.

Ponieważ w metodzie równoległej zatwierdzeniu podlega zamiar od szefa wydziału TiZ i jednocześnie swego zastępcy dowódcy wymagać będzie meldunku propozycji zamiaru zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych ZT.

Meldunek ten ze względu na konieczność dokonania zasadniczych ustaleń do postawienia zadań wykonawczych siłom i środkom zabezpieczenia technicznego i tyłowego, z reguły poszerzony będzie o zagadnienia wykraczające poza zakres i stopień szczegółowości zamiaru ogólnego, typowego dla metody kolejnej.

Nierzadko dowódca żądać więc będzie szczegółowszych danych, motywujących konkretne propozycje rozwiązań oraz realizacji wybranych, problemów zabezpieczenia technicznego i tyłowego.

Będzie to zatem meldunek rozszerzony i zawierający niektóre szczegółowe elementy decyzyjne, nazywany meldunkiem "rozszerzonego zamiaru".

Zakres takiego meldunku powinien być określony w wytycznych dowódcy, jednakże składający meldunek szef wydziału TiZ musi być przygotowany na ewentualne pytania dodatkowe, zadawane w trakcie meldowania danych i propozycji zamiaru zabezpieczenia technicznego i tyłowego.

Z tych też względów, przed wypracowaniem propozycji zamiaru metodą równoległą, szef wydziału TiZ - zastępca dowódcy musi dokonać niemal pełnej oceny sytuacji technicznej i tyłowej, skupiając praktycznie uwagę na zagadnieniach decydujących o przebiegu procesu zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych.

Zatwierdzony, rozszerzony zamiar zabezpieczenia technicznego i tyłowego /jako element zamiaru wykonania zadania bojowego/ jest podstawą do postawienia zadań wszystkim wykonawcom tj. rozpoczęcie "cyklu organizacji" zabezpieczenia technicznego i tyłowego mimo to, że "cykl przygotowawczy" nie został jeszcze w pełni dokończony.

Wzór i przykład meldunku zamiaru zabezpieczenia technicznego przedstawiono w załącznikach^{1/}.

4.1.2.4. Ocena sytuacji technicznej i tyłowej polega na konfrontacji wniosków z analizy zadania i kalkulacji czasu z możliwościami w celu dokładnego określenia sposobu realizacji zadań b zabezpieczenia technicznego i tyłowego. Ocenę sytuacji technicznej i tyłowej prowadzi szef wydziału TiZ ZT - zastępcy dowódcy na podstawie danych i wniosków /szczegółowych informacji i rezultatów kalkulacji/ przedstawionych mu przez szefów służb i starszych specjalistów .

Rozpoczyna się udzieleniem wytycznych obejmujących:

1. Zadanie /zadania/ bojowe, jego cel, i zamiar dowódcy^{2/}.

1/ Jako element wzoru i układu meldunku decyzji o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym.

2/ W metodzie kolejnej, dowódca wypracowując zamiar może zażądać udzielenia przez zastępców odpowiedzialnych za zabezpieczenie techniczne i tyłowe odpowiedzi na doraźne pytania, co faktycznie rozpocznie ocenę sytuacji taktycznej i tyłowej.

2. Zadanie /zadania/ techniczne i tyłowe, jego cele, i zamiar zastępcy.
3. Kalkulację czasu przedsięwzięć przygotowawczych w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego.
4. Przedsięwzięcia do natychmiastowego wykonania w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego.
5. Organizację rekonesansu^{1/}.
6. Zakres szczegółowych danych i propozycji zabezpieczenia technicznego i tyłowego, niezbędnych do podjęcia zamiaru /decyzji/, o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym.

Na podstawie wytycznych, wyznaczeni oficerowie dokonują specjalistycznej oceny sytuacji zgodnie z posiadanymi kompetencjami i przygotowują meldunki danych i propozycji, które przedstawiają zastępcom w trakcie tzw. zespołowej oceny sytuacji.

Meldunki te opracowywane są na podstawie map roboczych i dokumentów pomocniczych /w tym wydruków komputerowych programów kalkulacyjnych i symulacyjnych/ oraz dodatkowo uzyskanych /uaktualnionych informacji. Są one prezentowane w ustalonej podczas udzielania wytycznych kolejności i terminach, a także z pełnym lub zawężonym, specjalistycznym zakresie tematycznym.

Układ każdego meldunku powinien obejmować /odpowiednio do specjalności/:

1. Informacje /dane;

- a/ aktualne /lub zasadnicze zmiany/ w ukończeniu i dyslokacji podległych specjalistycznym sił i środków oraz urządzeń;
- b/ aktualnie wykonywane /poprzednie/ zadanie /zadania/ i stopień ich realizacji;
- c/ otrzymane /kolejne/ specjalistyczne zadanie /zadania/;
- d/ przewidywane czynniki mające wpływ na wykonanie zadania /zadań/.

^{1/} W przypadku przebazowania /przemieszczenia lub manewru/ ogółu lub części sił i środków.

2. Ocena możliwości wykonania zadania aktualnie wykonywanego i zadania otrzymanego.
3. Propozycje wykonania otrzymanego zadania i ewentualne zmiany w realizacji zadania poprzedniego.

Oceną sytuacji technicznej i tyłowej /tak jak i bojowej/ może być prowadzona dwoma sposobami:

- według elementów sytuacji;
- według elementów decyzji.

Modele obu sposobów oceny sytuacji technicznej i tyłowej przedstawiono w rys. 8 i 9.

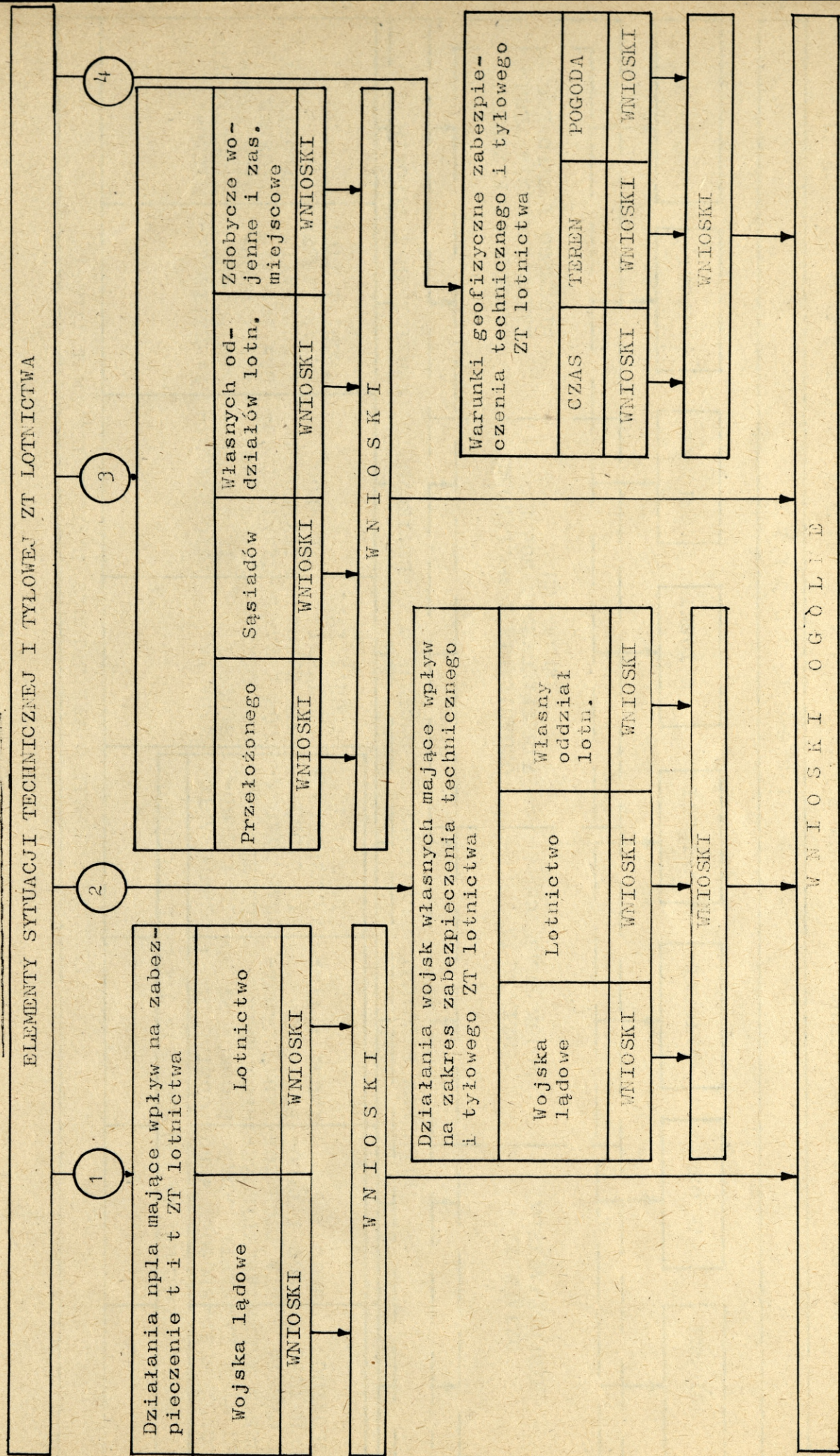
W warunkach przygotowania metodą kolejną, ocena sytuacji technicznej i tyłowej prowadzone jest zwykle według elementów sytuacji. Trwa ona do czasu podjęcia przez dowódcę decyzji o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym, tzw. zatwierdzenia propozycji, wypracowanej przez szefa wydziału TiZ - zastępcę dowódcy.

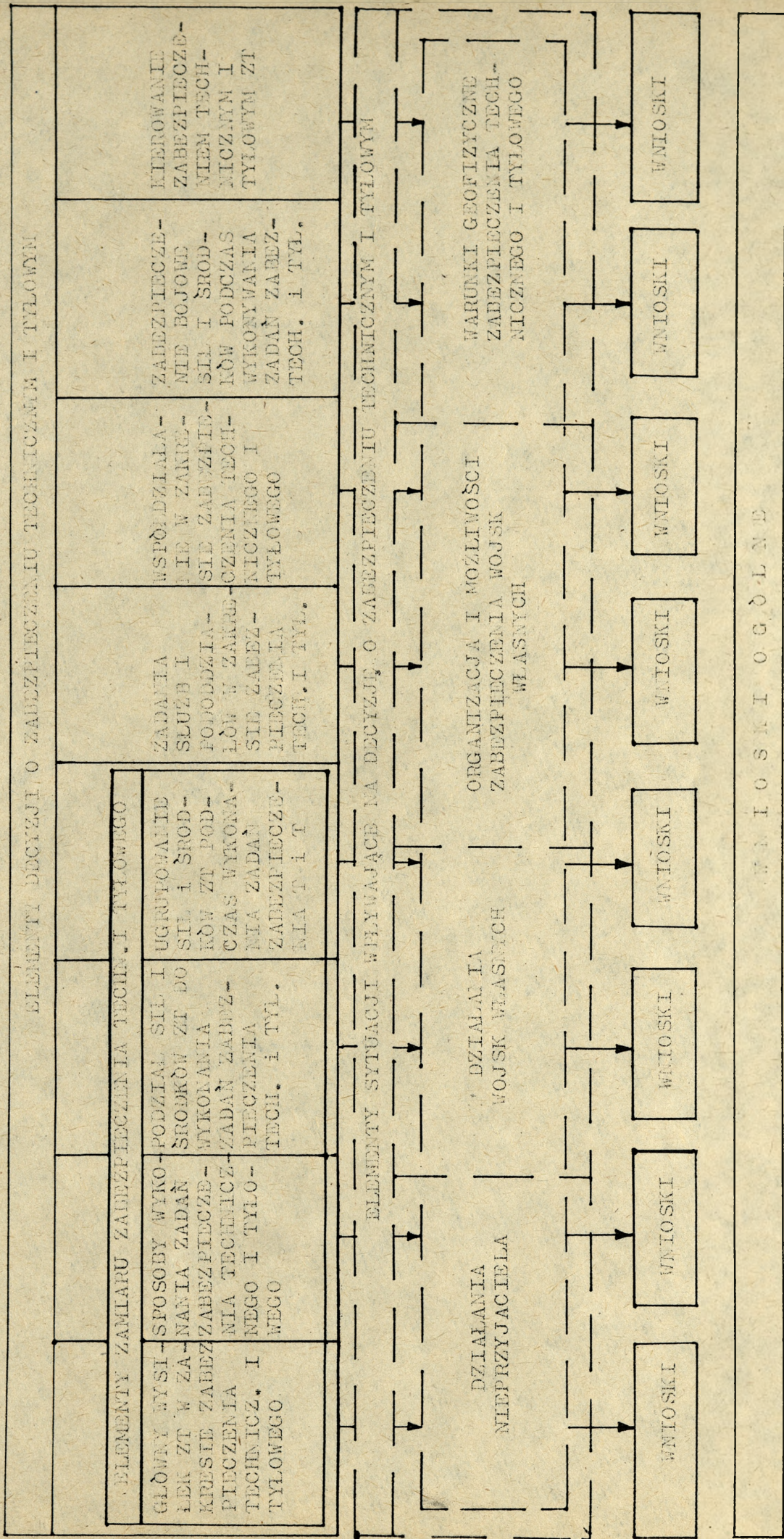
W metodzie równoległej, ocena sytuacji technicznej i tyłowej prowadzona jest według elementów decyzji, których zakres określony jest każdorazowo wytycznymi.

Rozpoczyna się ona w czasie wypracowania zamiaru /tzw. "wstępna ocena sytuacji"/ i jest kontynuowana podczas dalszego wypracowywania decyzji.

Należy pamiętać, że omówiona ocena sytuacji technicznej i tyłowej dotyczy jedynie etapu wypracowania decyzji o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym. Oprócz tego szef wydziału TiZ - zastępca dowódcy, zobowiązany jest oceniać sytuację techniczną i tyłową we wszystkich innych etapach "cyklu organizacyjnego", tj. podczas wstępnego przygotowania, organizowania, wykonywania i podsumowania działań /zabezpieczenia/.

Rys. 8. MODEL OCENY SYTUACJI TECHNICZNEJ I TYŁOWEJ ZT LOTNICTWA WEDŁUG ELEMENTÓW SYTUACJI

4.1.2.5. Decyzja o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym jak już wspomniano podejmuje dowódca na podstawie propozycji^{1/} opracowanej przez szefa wydziału TiZ - zastępcę dowódcy stanowiącej wynik oceny sytuacji technicznej i tyłowej.

Propozycja decyzji o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym przedstawiona jest dowódcy w formie ustnego meldunku i zawarta jest w treści planu zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych ZT. Zatwierdzony przez dowódcę plan - jako decyzja po przedstawieniu jej i akceptacji przełożonych szczebla nadrzędnego, jest podstawą szczegółowego planowania zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych oraz postawienia zadań wszystkim wykonawcom tj. także pododdziałom i służbom nie podlegającym bezpośrednio szefowi wydziału TiZ - zastępcy dowódcy.

Zakres tematyczny i przedmiotowy meldunków propozycji decyzji o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym może być każdorazowo zawężony do zagadnień najistotniejszych w konkretnych sytuacjach i przy wykonywaniu określonych zadań.

Układ i wzór oraz przykład pełnego meldunku zastępcy /propozycji decyzji/ przedstawiono w załącznikach.

Decyzja dowódcy o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym przedstawiona jest w dokumencie bojowym /dowodzenia/^{2/}, tj. w "Planie zabezpieczenia technicznego i tyłowego".

Plan ten składa się z części graficznej i części opisowej^{3/}.

W ZT lotnictwa, część graficzną wykonuje się na mapie szefa wydziału TiZ - zastępcy dowódcy, która /oprócz wymagań stawianych mapie roboczej/, powinna zawierać elementy decyzyjne, tj.:^{4/}

1/ W metodzie równoległej przedstawiona jest tylko propozycja zamiaru, rozszerzonego o zasadnicze elementy decyzyjne.

2/ Regulamin sztabów ... Op.cit., załącznik nr 1, str.110.

3/ Regulamin walki wojsk lądowych ... Op.cit., pkt.592 str.51-52; Instrukcja o organizacji i pracy ... Op.cit., pkt.39, str.27-28; Regulamin sztabów ... Op.cit., pkt.107. str.68.

4/ Instrukcja o organizacji przy ... Op.cit.pkt.39, str.27-28; Regulamin sztabów ... Op.cit.Pkt.184, str.103 oraz pkt.191, str.107.

- a/ rubież styczności bojowej wojsk /rsbw/, przewidywane kierunki i sposoby działań nieprzyjaciela oraz możliwość oddziaływania na oddziały i pododdziały ZT;
- b/ sposoby wykorzystania pododdziałów technicznych i tyłowych ZT /organicznych i przydzielonych/, tj. rejony planowanego rozmieszczenia rozwijania i przemieszczania;
- c/ drogi dowozu i ewakuacji /medycznej i technicznej/ oraz siły i środki wyznaczone do ich utrzymania;
- d/ rejony i terminy rozwijania /przemieszczania/ stanowisk dowodzenia, z których realizowane będzie kierowanie zabezpieczeniem technicznym i tyłowym.

Część opisowa planu - wykonywana jest w formie legendy, zawierającej tabele, schematy, plansze, wydruki komputerowe itp./elementy.

W legendzie powinny znaleźć się dane, których nie można wogóle lub w dostatecznym stopniu szczegółowości przedstawić graficznie na mapie.

Układ, wzór i przykład legendy planu zabezpieczenia technicznego i tyłowego przedstawiono w załącznikach.

Ze względu na regulaminowy wymóg plan ten powinien być podpisany przez szefa wydziału TiZ - zastępcę dowódcy oraz szefa sztabu, a zatwierdzona przez dowódcę^{1/}.

4.1.3. Organizowanie zabezpieczenia technicznego i tyłowego

Proces ten rozpoczyna postawienie zadań, z reguły:

- a/ po zatwierdzeniu decyzji o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym - w metodzie kolejnej;
- b/ po zatwierdzeniu zamiaru zabezpieczenia technicznego i tyłowego - w metodzie równoległej.

Wynika to z konieczności ich akceptacji /zatwierdzenia/ przez dowódcę szczebla nadrzędnego /dowódcę KL/. Należy jednak pamiętać, że już podczas ogólnego przygotowania czy wypracowania decyzji mogą być stawiane zadania częściowe.^{2/}

1/ Instrukcja o organizacji i pracy ... Op.cit., pkt.39, str.27-28; Regulamin sztabów ...Op.cit., pkt.184, str.109 oraz pkt.191, str.107.

2/ Np. w zarządzeniu wstępnym, wytycznych szefa sztabu ogólnowojskowego czy STiZ w zakresie przedsięwzięć do natychmiast. wyk. czy organiz. i zabezpiecz. technicznego i tyłowego rekonesansu

Zadania w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego stawiane są łącznie z zadaniami bojowymi i zadaniami w zakresie zabezpieczenia bojowego.

Z reguły najpierw stawiane są zadania bojowe i w zakresie zabezpieczenia bojowego, lecz w określonych sytuacjach zadania w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego mogą być stawiane w pierwszej kolejności. Wynika to z nakazu stawiania zadań najpierw tym podwładnym, którzy rozpoczynają działania najwcześniej^{1/}.

Zadania na ogół stawia się ustnie /osobiście lub przy wykorzystaniu technicznych środków łączności a ich treść pisemnie odzwierciedlona jest w postaci dokumentów bojowych^{2/}.

Po raz pierwszy zadania zabezpieczenia technicznego i tyłowego stawiane są ustnie przez dowódcę w formie wytycznych do zabezpieczenia technicznego i tyłowego^{3/}, i obowiązują cały stan osobowy, łącznie z innymi zastępcami dowódcy^{4/}.

Zadania te mogą być również stawiane w imieniu dowódcy przez szefa wydziału TiZ^{5/}.

W wytycznych tych należy podać:^{6/}

1. Zadania w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego oraz kierunki skupienia głównego wysiłku;
2. Rejony rozmieszczenia /rozwinęcia i przemieszczenia tyłów podczas wykonywania zadań.

1/ Regulamin sztabów ...Op.cit., pkt.115, str.71-72.

2/ Tamże.

3/ Regulamin walki wojsk lądowych ...Op.cit., pkt.666, str.412 i 697, str.427. Dla oddalonych podwładnych, niemogących uczestniczyć w ustnym postawieniu zadań, zadania po raz pierwszy mogą być stawiane pisemnie.

4/ Regulamin walki wojsk lądowych...Op.cit., pkt.55, str.47 i pkt.61, str.52, oraz Regulamin sztabów...Op.cit., pkt.183, str.101-102 i pkt.190, str.106, a także Instrukcja o organizacji i pracy Op.cit., pkt.38, str.27.

5/ Regulamin walki wojsk lądowych...Op.cit., pkt.55 str.47 i pkt.61 str.52 oraz Dowodzenie lotnictwem ... Część III, Op.cit., rozdział 2, 12, str.69.

6/ Regulamin walki wojsk lądowych ...Op.cit., pkt.666, str.412 i pkt.697, str.427.

3. Rejony i terminy zgromadzenia zapasów środków materiałowych oraz kolejność zaopatrywania odbiorców i sposób dowozu.
4. Limity zużycia zasadniczych rodzajów środków materiałów.
5. Drogi dowozu i ewakuacji, terminy ich przygotowania i wydzielone do tego siły i środki.
6. Sposób i kolejność udzielania pomocy medycznej oraz ewakuacji rannych i chorych.
7. Kolejność i terminy odtwarzania gotowości technicznej i bojowej sprzętu technicznego a przede wszystkim statków powietrznych.
8. Termin gotowości tyłów do wykonywania zadań.
9. Położenie i przemieszczenie stanowiska dowodzenia^{1/}.

Wytyczne udzielane są zarówno w metodzie kolejnej jak i równoległej

W formie pisemnej zadania zabezpieczenia technicznego i tyłowego określa się następnie w następujących dokumentach dowodzenia:

- a/ w metodzie kolejnej - w rozkazie lub zarządzeniu technicznym i tyłowym, wydawanym jednocześnie z rozkazem /zarządzeniem/ bojowym.
- b/ w metodzie równoległej - we wstępnym zarządzeniu technicznym i tyłowym wydawanym jednocześnie ze wstępnym zarządzeniem bojowym dowódcy, a następnie w rozkazie lub zarządzeniu technicznym i tyłowym po zakończeniu planowania szczegółowego i wydaniu rozkazu /zarządzenia/ bojowego^{2/}.

1/ W lotnictwie, na szczeblu oddziału i związku taktycznego nie organizuje się TSD. Kierowanie zabezpieczeniem technicznym i tyłowym oraz dowodzenie tyłami realizowane jest z SD oddziału /związku taktycznego/. Regulamin sztabów ...Op.cit., pkt.23, str.25 i pkt.34, str.28-29.

2/ W przypadkach, gdy wstępna ocena sytuacji technicznej i tyłowej oraz zamiar i wytyczne w tym zakresie pozwalają na opracowanie rozkazu /zarządzenia/ technicznego i tyłowego, dopuszcza się nie wykonywanie wstępnego zarządzenia technicznego i tyłowego, a przekazanie zadań już w postaci pełnego dokumentu rozkazodawczego. Najczęściej sytuacje takie występują podczas przygotowania do działań w niezmienionej sytuacji technicznej i tyłowej, tj. w niezmienionych /zmienionym w nieznacznym stopniu i zakresie/ systemie zabezpieczenia technicznego i tyłowego. Przedsięwzięcie to pozwoli jednocześnie na wyeliminowanie jednego z dokumentów, co jest aktualnym nakazem Sztabu Generalnego WP dotyczącym wszystkich szczebli organz. SZ RP.

Rozkazy techniczne i tyłowe opracowywane w przypadkach konieczności dokonania zasadniczych zmian w dotychczasowym planie zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań. Rozkaz techniczny i tyłowy podpisują: dowódca, szef sztabu i odpowiedzialny za treść merytoryczną szef wydziału TiZ ZT - zastępca dowódcy.^{1/}

Zarządzenie techniczne i tyłowe opracowywane jest w przypadku otrzymania zadania /zadań/ w trakcie wykonywania zadania poprzedniego, bądź w sytuacjach nie wymagających dokonywania zasadniczych zmian w organizacji zabezpieczenia technicznego i tyłowego, a jedynie rozszerzenia lub uszczegółowienia zadań dotychczasowych niektórych wykonawców.

Zarządzenie techniczne i tyłowe podpisuje tylko szef wydziału TiZ ZT - zastępca dowódcy^{2/}.

Rozkazy /zarządzenia/ techniczne i tyłowe przekazywane są wykonawcom w formie wyciągów zawierających treść ich dotyczącą^{3/}.

W ZT lotnictwa wyciągi otrzymują tylko podległe oddziały lotnicze po każdym postawieniu zadań.

Układ, wzór i przykład rozkazu /zarządzenia/ technicznego i tyłowego przedstawiono w załącznikach^{4/}.

1/ Regulamin walki wojsk lądowych ...Op.cit., pkt. 667, str. 412-413 i pkt. 698, str. 427 oraz Instrukcja o organizacji i pracy ... Op.cit. pkt. 39, str. 27.

2/ Tamże.

3/ Przez oficerów sztabu /kierunkowych/ lub techniczne środki łączności. Regulamin sztabów...Op.cit., pkt. 115, str. 71-72.

4/ Układ, wzór i przykład wstępnego zarządzenia technicznego i tyłowego jest analogiczny. Różnica polega jedynie na stopniu szczegółowości przekazywanych informacji i stawianych zadań.

4.2. Podczas realizacji zabezpieczenia technicznego i tyłowego w ZT lotnictwa

Kierowanie przez szefa wydziału TiZ ZT - zastępcę dowódcy realizacją zadań zabezpieczenia działań bojowych rozpoczyna się z chwilą osiągnięcia gotowości przez wszystkie pododdziały i służby /udokumentowane złożeniem stosownego meldunku/ a trwa do momentu zakończenia procesu odtwarzania gotowości bojowej ostatniego z wykonujących zadanie w powietrzu samolotów.

Kierowanie realizacją zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego podczas prowadzenia działań bojowych obejmuje w ZT lotnictwa dwie główne grupy przedsięwzięć:

1. pomoc i nadzór nad pracą własnych i podległych pododdziałów technicznych i tyłowych;
- b/ bieżące korygowanie treści zadań i sposobów ich wykonania, przekazywanie wykonawcom i koordynowanie ich współdziałania.

Kierowanie realizacją zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego podczas wykonywania zadań bojowych polega na przekazywaniu i zbieraniu informacji /obok rozkazów, zarządzeń czy poleceń/. Mogą i będą one dotyczyły zmian w sytuacji i jej wpływu na jakość realizacji zadań. Przykładem może być informacja o zmianie terminu dowozu środków materiałowych lub meldunek o poniesionych przez wykonawców stratach. Polecenia dotyczące będą najczęściej koniecznością skorygowania uprzednich ustaleń np. zmiany drogi przemieszczenia określonego rzn, miejsca rozwinięcia RWRs, itp.

Polecenia i informacje ze szczebla ZT przekazywane mogą być wykonawcom osobiście przez szefa wydziału TiZ - zastępcę dowódcy lub poprzez szefów służb i starszych specjalistów, stosownie do ich kompetencji.

Pomoc i nadzór nad pracą podległych pododdziałów i służb w realizacji zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego polega na osobistym udziale szefa wydziału lub upoważnionych przez niego

oficerów wydziału TiZ w tym procesie i na odcinkach, gdzie sytuacja jest najbardziej trudna i skomplikowana a szczególnie tam gdzie sytuacja ta wymaga interwencji osób o wyższym lub szerszym zakresie kompetencji.

Bieżące korygowanie treści wykonywanych zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego oraz ich przekazywanie wynika z zachodzących zmian w sytuacji bojowej a tym samym i zmiany warunków /np. spodziewane uderzenie nieprzyjaciela konieczność udzielenia pomocy innym pododdziałom, itp./. Polega to na wprowadzaniu najczęściej niewielkich i wcześniej przewidywanych zmian w uprzednio podjętej decyzji oraz natychmiastowym przekazaniu ich wykonawcom. Zmiany te mogą dotyczyć np. miejsca i sposobu prowadzenia ewakuacji medycznej, sposobu zabezpieczenia marszu rzn, nowego lotniska manewru, itp.

Zbieranie i studiowanie informacji technicznej i tyłowej przez szefa wydziału TiZ oraz podległych mu oficerów powinno być systematyczne. Napływ informacji o sytuacji w podległych oddziałach powinien być zapewniony określeniem terminów składania stosownych meldunków. Treść meldunków i informacji winna być niezwłocznie opracowana a wnioski i ewentualne propozycje rozwiązań zaprezentowane szefowi wydziału TiZ ZT. Treść meldunków i informacji winna być natychmiast odzwierciedlona na mapie roboczej i zapisana w dzienniku działań bojowych ze stosowną adnotacją o sposobie jej wykorzystania lub podjętej decyzji. Natychmiastowe opracowywanie meldunków i informacji podyktowane jest możliwością utraty ich wartości lecz przede wszystkim możliwością szkodliwego wpływu opóźnienia w reakcji lub jej braku na proces zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych.

Na mapę roboczą wrysowuje się tylko te informacje, które dają się przedstawić w formie graficznej /za pomocą znaków taktycznych/ i które są niezbędne do pełnienia obowiązków.

O wszelkich zmianach w sytuacji i w toku realizacji zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego w podległych oddziałach i pododdziałach a szczególnie o zakłóceniach należy powiadomić szefa wydziału TiZ. Stosownie do posiadanych kompetencji powinien on podjąć odpowiednie kroki celem ich likwidacji a w przypadkach koniecznych, zmuszony ich brakiem złożyć odpowiedni meldunek dowódcy ZT lotnictwa.

Dane o sytuacji melduje się w sposób krótki, zwięzły i dokładny wykorzystując mapę i podając czas do jakiego się odnoszą.

Wszelkie własne decyzje zmieniające uprzednie ustalenia w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego szef wydziału TiZ zobowiązany jest natychmiast zameldować dowódcy^{1/}.

3.1. Podczas podsumowania zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych ZT /p1/

Kończącą fazą cyklu wykonania zadania bojowego przez TZ /p1/ jest podsumowanie działań bojowych, prowadzone w służbach technicznych i tyłowych w celu ustalenia rezultatów; zameldowania ich przełożonym oraz zebraniu i ewentualnego upowszechnienia użytecznych doświadczeń. Praca z-cy /ców/ dowódcy i specjalistów /wydziału TiZ/ po zakończeniu działań bojowych obejmuje głównie:

- ustalenie wielkości poniesionych strat i faktycznego zużycia środków materiałowych;
- uaktualnienie danych o stanie technicznym lotnisk, sprzętu bojowego i zabezpieczenia naziemnego oraz ukończenia stanem osobowym i wielkości posiadanych zapasów;
- opracowanie i złożenie meldunku przełożonym;
- ocenę przebiegu procesu zabezpieczenia technicznego i tyłowego wykonania zadania, zestawienie użytecznych wniosków i doświadczeń oraz ich upowszechnienie.

1/ Regulamin walki ... Op.cit.pkt.55 str.46-47.

Realizacja tych przedsięwzięć rozpoczyna się z chwilą startu pierwszego samolotu do wykonania zadania bojowego, trwa na bieżąco przez cały okres wykonywania wylotów bojowych i odtwarzania po ich wykonaniu gotowości bojowej, lecz zasadniczo następuje po odtworzeniu gotowości bojowej ostatniego z lądujących po wykonaniu zadania samolotów.

Ustalenie wielkości poniesionych strat i faktycznego zużycia środków materiałowych dokonywane jest na podstawie meldunków poszczególnych specjalistów /wydziału/ i dowódców pododdziałów po wykonaniu każdego wylotu. Informacje w toku wykonywania zadania gromadzone są przez st. inspektora d/s organizacji i planowania /szefa sztabu bzaop i szefa sztabu et/ i służą do opracowywania okresowych meldunków /sprawozdań/, które w ustalonych terminach składane są lub przesyłane przełożonym oraz meldunków doraźnych, składanych przełożonym ustnie /osobiście lub przez techniczne środki dowodzenia/ po częściowym wykonaniu zadania bojowego.

Uaktualnianie danych następuje na bieżąco przy czym dokonywane jest przez poszczególnych specjalistów indywidualnie na podstawie napływających od podwładnych meldunków doraźnych o zakłóceniach ponoszonych stratach bądź zużyciu środków. Prowadzona na bieżąco korekta stanów wyjściowych pozwala niemal w każdym momencie na realną ocenę prawidłowości przebiegu procesu zabezpieczenia t i t działań bojowych, a w przypadku zakłócenia lub znacznych odstępstw od założonego planu, działania interwencyjne. Działanie interwencyjne polega na skierowaniu na zagrożony odcinek dodatkowych sił i środków własnych lub przełożonego po uzyskaniu jego akceptacji.

Opracowanie i złożenie meldunków przełożonym jest możliwe w całości po wykonaniu ostatniego wylotu bojowego i odtworzeniu gotowości bojowej samolotów. Uaktualnione przez poszczególnych specjalistów i dowódców pododdziałów dane oraz wnioski z ich analizy stanowią zasadniczą treść meldunków. Opracowywane są one kompleksowo w formie odpowiednich punktów sprawozdania i składane dowódcy przez zastępcę /ów/ ustnie a specjalistycznym przełożonym szczebla nadrzędnego pisemnie.

Oceny przebiegu procesu zabezpieczenia technicznego i tyłowego wykonania zadania bojowego dokonuje zastępca /cy/ dowódcy na odprawie z kierowniczym personelem pododdziałów oraz służb technicznych i tyłowych ZT /ol/. Najczęściej przyjmowaną formą jest omówienie w czasie którego precyzowane są użyteczne wnioski i doświadczenia wymagające upowszechnienia z wyraźnym określeniem zakresu i trybu ewentualnego wdrożenia. Rzadziej stosowaną formą mogą być opracowania pisemne w postaci biuletynów notatek służbowych lub telefonogramów. Omówienie winno być organizowane po złożeniu w/w meldunków, przed otrzymaniem kolejnego zadania i w dogodnym dla uczestników czasie. W warunkach ekstremalnych tj. deficytu czasowego wynikającego z nałożenia się niektórych przedsięwzięć, omówienie może być odłożone do momentu zaistnienia warunków do jego przeprowadzenia. Wnioski z oceny przebiegu procesu zabezpieczenia działań bojowych mające wpływ na jego usprawnienie winny każdorazowo znaleźć odzwierciedlenie w dokumentach dowodzenia i kierowania służbami technicznymi i tyłowymi.

Pracę zastępcy /ców/ podczas podsumowania zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych ZT /ol/ charakteryzuje kierowanie przygotowaniem danych do meldunków i omówienia przy wykorzystaniu specjalistów.

ZAKOŃCZENIE

Treść opracowania nie wyczerpuje w pełni tematu, ze względu na zachodzące w lotnictwie tak jak w całych siłach zbrojnych procesy restrukturyzacyjne. Ich wyrazem są zmiany strukturalne, nie zakończone ostatecznie oraz zmierzające do optymalizacji procesu dowodzenia i kierowania wojskami w kontekście realiów gospodarczych kraju. Z tego też względu w materiale w miejsce precyzyjnego określania szczebla organizacyjnego np. pułk lotniczy czy dywizja lotnicza zastosowano bardziej ogólne określenia typu oddział lotniczy czy ZT lotnictwa. Zabieg ten ma na celu stworzenie możliwości przynajmniej okresowego zapewnienia aktualności wydawnictwa do czasu ustalenia ostatecznych struktur.

Zaprezentowany materiał ujmuje w zsyntetyzowany sposób treść procesu zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych w ZT lotnictwa planowania, organizacji i realizacji przedsięwzięć tj. wykonawstwa czynności w układzie dowódca - szef i stan osobowy wydziału TiZ - wykonawcy, w sensie osoby funkcyjne oddziału lotniczego i pododdziałów bezpośredniego podporządkowania.

Ukończenie opracowania przypada na okres uznania za obowiązujące terminy "Logistyka" i "Wsparcie logistyczne", co z oczywistych względów nie mogło już uwzględnione. Zakres i sens nowych terminów nie odbiegający w istocie od zastosowanego nazewnictwa "zabezpieczenie techniczne i tyłowe" pozwala na uznanie niniejszego materiału za aktualny tymbardziej, że nie burzy opisanych zasad dowodzenia i kierowania wojskami podsystemie ZT lotnictwa.

BIBLIOGRAFIA

1. Biuletyn Informacyjny Nr 2/145. Wyd.MON 1984 r.
2. Dowodzenie dywizją /pułkiem/ w działaniach bojowych.
Podręcznik - część I-IV. Wyd.ASG WP 1980-1983 r.
3. CHAMERA M. - Zabezpieczenie tyłowe WL i OPK w świetle współczesnego pola walki - PWL i OPK Nr 12/82.
4. CHAMERA M., MAŃKOWSKI R., DUDA W. - Przeznaczenie, zadania, struktura organizacyjna STiZ lotnictwa /studium taktyczno-tyłowe/. Część I-III. Wyd.ASG WP 1989 r.
5. Dowodzenie lotnictwem. Część I - Zasady, formy, metody dowodzenia lotnictwem. Wyd.ASG WP, wew. 4920/86. 1986 r.
6. DRAŻCZYK W. - "Metodyka podziału i klasyfikacji zabezpieczenia" PWL i OPK Nr 12/87. 1987 r.
7. Encyklopedia Powszechna. Wyd.PWN. Warszawa 1983 r.
8. GŁĄB Z. - Współczesne dowodzenie wojskami. Wyd.MON, Warszawa 1974 r.
9. IWANOW D.A. - Zasady dowodzenia wojskami - Wyd.MON, Warszawa, 1973 r.
10. Instrukcja lotnictwa - Taktyka Tyłów WL. Część I /batalion lotniczo-techniczny/. Wyd.MON, Warszawa 1960 r.
11. Instrukcja lotnictwa. Służba tyłów WL. Wyd.MON 1951 r.
12. Instrukcja o organizacji pracy tyłów taktycznych.
Wyd.MON - 1987 r.
13. KOTARBIŃSKI T. - Traktat o dobrej robocie.
14. Leksykon Wiedzy Wojskowej - Wyd. MON Warszawa 1979 r.
15. MRÓZ W. - Organizacja i sposoby doskonalenia funkcji systemów. Infrastruktura organów kierowania szczebla taktycznego wojsk lądowych /DZ, DPanc/ w świetle teorii organizacji i kierowania. Wyd.ASG WP.
16. MRÓZ W. - Zarys kierowania i organizacji pracy dowódczej i sztabowej - MON 1978 r.
17. MRÓZ W. - Kierowanie i organizacja pracy sztabowej w okresie pokoju. Wyd.MON/Sztab Gen. 1979 r.

18. Praca dowódcy i sztabu WLF podczas przygotowania do działań bojowych /Podręcznik/. Wyd.Lot. 2225/83. 1983 r.
19. Regulamin walki wojsk lądowych Sił Zbrojnych PRL. Cz.I /dywizja, pułk/. Wyd.MON 1985 r.
20. Regulamin służby sztabów WOPIL /tymczasowy/. Wyd.DWOPK 1985 r.
21. Regulamin walki lotnictwa /tymczasowy/. Wyd.DWL 1980 r.
22. Regulamin sztabów /tymczasowy/. Wyd.Sztab Gen. 1983 r.
23. Słownik terminologiczny informacji naukowej - Wyd.PIW, Warszawa 1982 r.
24. Słownik języka polskiego. Wyd.PWN 1931 r.
25. Słownik podstawowych terminów wojskowych. Wyd.MON 1977 r.
26. Sowietskaja wojennaja encyklopedia. Wyd.Moskwa 1978 r.
27. Wojennyj encyklopediczeskij słowar - Wyd. Moskwa 1984 r.
28. Zabezpieczenie tyłowe w amerykańskich dywizjach pancernych i zmechanizowanych. WPZ Nr 1/183/1989 r.
29. Zabezpieczenie tyłowe działań bojowych KOPK. Podręcznik. Wyd. DWOPK, Warszawa 1982 r.
30. DUDA W. - Przeznaczenie, zadania i struktura organizacyjna tyłów dywizji lotniczej /skrypt/. Wyd. ASG,WP, Warszawa 1985r.
31. CHAMERA M., MAŃKOWSKI R., DUDA W. - Zabezpieczenie techniczne i tyłowe działań bojowych DL /Studium Operacyjno-taktyczne/, Wyd. ASG WP, Warszawa 1987 r.

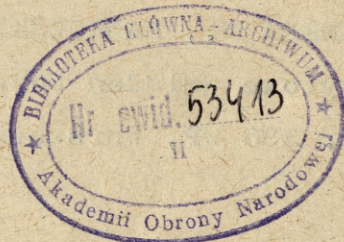
Wydrukowano w 6 egz.

Egz. nr 1-6 - Bibl.Główna

Wyk. ppik Duda W.

Druk.G.K. dnia 4.02.1991 r.

Nr ks.masz.PF14/WL

Do użytku
służbowego

Piot. 616/27.09.2000

Małgorzata Dzwiedzie

Dm -

24. 10. 2000

